

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

David Kaňa

Obchodní vedení kapitálové společnosti

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Petr Tomášek, Ph.D.

Katedra obchodního práva

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 01. 08. 2020

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracoval samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 111 597 znaků včetně mezer.

V Praze dne

01. 08. 2020

David Kaňa

Poděkování

Tímto bych rád poděkoval JUDr. Petru Tomáškoví, Ph.D. za vedení diplomové práce, mnoho užitečných námětů a vstřícný přístup při konzultování diplomové práce.

Dále bych rád poděkoval své rodině, přítelkyni a přátelům za poskytnutou podporu v průběhu celého studia. Zvláštní poděkování míří k Jakobovi s Otou za trpělivost při korektuře této práce.

Obsah

Úvod.....	5
1 Obchodní vedení kapitálové společnosti.....	7
1.1 Vymezení obchodního vedení	7
1.2 Co pod obchodní vedení řazeno není	9
1.3 Rekapitulace obchodního vedení.....	12
2 Rozhodování o obchodním vedení.....	13
2.1 Rozhodování o obchodním vedení ve společnosti s ručením omezeným	13
2.2 Rozhodování o obchodním vedení v akciové společnosti.....	14
2.3 Společně k rozhodování kolektivních orgánů	16
2.4 Rekapitulace rozhodování o obchodním vedení.....	17
3 Horizontální a vertikální delegace obchodního vedení.....	19
3.1 Horizontální delegace	19
3.2 Vertikální delegace	23
3.3 Rekapitulace delegace obchodního vedení.....	24
4 Pokyny do obchodního vedení.....	26
4.1 Pokyny vyžádané členem statutárního orgánu	27
4.1.1 Kdo žádá o udělení pokynu týkající se obchodního vedení	28
4.1.2 Podoba žádosti o pokyn.....	30
4.1.3 Má valná hromada povinnost pokyn udělit?	32
4.1.4 Zavazuje udělený pokyn?.....	33
4.1.5 Vyžádané pokyny do obchodního vedení v německém právním řádu.....	35
4.2 Pokyny v koncernu	36
4.2.1 Koncern, koncernový zájem a jednotné řízení	37
4.2.2 Koncernová deklaráce a její forma.....	39
4.2.3 Pokyny řídicí osoby.....	40
4.2.4 Zavazuje pokyn udělený v koncernu?	42
4.2.5 Odpovědnost za újmu způsobenou pokynem.....	43
4.3 Rekapitulace pokynů do obchodního vedení.....	45
Závěr.....	48
Seznam zkratk	50
Seznam použitých zdrojů	51

Úvod

Působnost orgánů obchodní společnosti je sice poměrně často neostře vymezena, nicméně působnost v oblasti obchodního vedení předchází větu nepotvrzuje. Cílem diplomanta je kompaktně a v souvislostech vyložit fenomén obchodního vedení, včetně (ne)možnosti zasahování do něj, a to s důrazem na recentní rozhodnutí soudů, odborné prameny nebo novelizovaná ustanovení (a jejich důvodové zprávy) předpisů soukromého práva.

Pojednáno bude o různých legislativních a výkladových nedostatcích, včetně postoje odborníků k nim. Protože obchodní vedení a potíže s jeho výkladem nejsou nikterak nové (ač se od rekodifikace jejich meritum v určitých aspektech měnilo), odborných pramenů ke zpracování je znamenité množství a nezřídka se rozcházejí. Autor této diplomové práce se pokusí tyto doktrinální (případně i judikaturní) příspěvky porovnat a vyhodnotit, případně se ke konvenujícím závěrům přiklonit nebo nabídnout alternativní pohled na některá dílčí specifika. Ambicí autora není sepsat tuto práci jako důkladnou komparaci (nejen) tuzemských odborných pramenů, jako spíše poskytnout systematický a navazující výklad, na jehož konci bude pojem obchodního vedení (a s tím souvisejícím rozhodováním o něm, respektive zásahy do něj) co nejlépe, komplexně „objasněn“.

Práce se omezuje na české kapitálové společnosti, tedy společnost s ručením omezeným a akciovou společnost (zvláště rozbor rozdílů mezi nimi, včetně analýzy těchto rozdílů i pomocí zahraničních právních úprav, kterými se navíc zákonodárce inspiroval). Evropská společnost a její úprava nejsou předmětem této diplomové práce.

Pro účely této práce a její přehlednost je na počátku nutné uvést, že kde bude zmíněn „statutární orgán“, je myšlen statutární orgán kapitálové společnosti, a kde bude pojednáváno o „členu statutárního orgánu“, jde analogicky o člena statutárního orgánu kapitálové společnosti. Protože rozhodování o obchodním vedení má u společnosti s ručením omezeným a akciové společnosti jisté odlišnosti, bude při analýze daných specifik porovnávána rozdílná úprava těchto kapitálových společností, a hlavně jejich statutárních orgánů.

Práce je členěna do čtyř částí, kdy každá část obsahuje vícero kapitol (mnohdy i podkapitol) a závěrečné shrnutí dané části.

V první části práce se autor věnuje obecnému vymezení obchodního vedení, tedy pojmu, který téma definuje. Rozebere, co doktrína a soudy řadí pod obchodní vedení, a díky určitým znakům, které obsah obchodního vedení určují, také dovodí negativní vymezení pojmu obchodního vedení, respektive jeho obsahu.

Ve druhé části je vysvětleno, kdo o obchodním vedení rozhoduje (a v jakých mantinelech) a v souvislosti s tím je nastíněna působnost orgánů kapitálových společností. Obsah této části zahrnuje i analýzu možných dopadů novelizované úpravy relevantního právního předpisu.

Třetí část v sobě pojímá horizontální a vertikální rozdělení působnosti v oblasti obchodního vedení u jednotlivých kapitálových společností, hranice takové delegace a dohled nad ní, jakožto součást povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře.

Význam poslední části tkví v rozboru dvou možností, jak může být do obchodního vedení zasaženo, tj. skrze vyžádané pokyny a pokyny v koncernu. Autor v závěrečné kapitole této práce popisuje jednotlivé podmínky, které musí být ze zákona splněny, aby byly takové pokyny v souladu se zákonem a jeho účelem.

Na závěr práce autor shrnuje získané poznatky a uvádí některé své postřehy, které při analyzování dílčích problémů dovodil.

1 Obchodní vedení kapitálové společnosti

Na počátku diplomové práce je bezpochyby nutné rozebrat samotný pojem, který je obsažen v jejím názvu, a to „obchodní vedení“. S tím bezprostředně souvisí i další pojem, kterým je „pokyn“. Tento bude analyzován v další kapitole.

Přestože zákonodárce s pojmem obchodního vedení v zákoně č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) (dále jen „**ZOK**“ nebo „**zákon o obchodní korporacích**“) na více místech operuje, nijak ho nevymezuje. Vymezení samotné je tedy ponecháno doktrinálnímu, a hlavně judikatornímu výkladu. V obou případech bylo pojmu obchodního vedení již mnoho věnováno, i vzhledem k tomu, že obchodní vedení nebylo v zákoně definováno ani před rekonstrukcí. Judikatorní i doktrinální příspěvky na sebe vzájemně navazují a odkazují, v určitých případech se i odchylují, jak bude dále rozebráno.

1.1 Vymezení obchodního vedení

Vyjdeme-li z odborné literatury, je obchodní vedení označováno za pravomoc výkonného orgánu řídit podnikatelskou činnost obchodní společnosti a provádět její podnikatelské záměry.¹ Akcentována je každodennost ohledně činností, které se obchodního vedení týkají.² Tou každodenností řízení společnosti autoři narážejí na to, že jde o běžně vykonávané rozhodování, naznačují v něm jistou pravidelnost, opakování takového rozhodování a jeho obvyklou povahu. Jde tedy o jistou rutinu v daném rozhodování. Havel pak dovozuje, že taková rutina nemusí nutně předpokládat vysokou frekvenci výskytu, jako spíš onu pravidelnost daného jednání při správě společnosti.³

I Nejvyšší soud ČR již mnohokrát řešil otázku, jaké konkrétní činnosti pod obchodní vedení spadají. Poněkud stručně (přesto zásadní a hojně citované) je rozhodnutí, podle kterého jde o „*řízení společnosti, tj. zejména organizování a řízení její podnikatelské činnosti, včetně rozhodování o podnikatelských záměrech*“⁴. Konkrétně, vzhledem k akciové společnosti, pak bylo souhrně vymezeno, že půjde o „*organizování a řízení její běžné podnikatelské činnosti, zejména*

---

¹ PATEK, Daniel In ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 160.

² Tamtéž.

³ HAVEL, Bohumil. Quo vadis obchodní vedení. Obchodněprávní revue. 2010, č. 3, poznámka pod čarou č. 9.

⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 8. 2004, sp. zn. 29 Odo 479/2003.

*rozhodování o provozu podniku (závodu) společnosti a s tím souvisejících vnitřních záležitostech společnosti“.*⁵ Z čehož jasně vyplývá premisa, že půjde o jednání takzvaně dovnitř společnosti. V práci bude dále odlišeno jednání navenek, tedy zastupování společnosti.

Judikatura je poměrně jednotná a ustálená, byť dříve zmíněná rozhodnutí lze označit za poněkud abstraktní. Konkrétněji tak například půjde o rozhodování o majetku společnosti a dispozice s ním⁶, také o rozsáhlé otázky týkající se zaměstnanců, které se mohou vztahovat ať již k jejich náboru a propouštění nebo také k odměňování, stanovení pracovních povinností a úkolů, podporu kvalifikace, ale též k převodu majetku společnosti ve prospěch zaměstnance.⁷ Nejvyšší soud ČR řešil i otázku, kdy o financování společnosti a jejím provozu rozhodovala valná hromada akciové společnosti tím, že usnesením rozhodla o vydání dluhopisů. V této souvislosti dovedl, že otázka zajištění prostředků k provozu společnosti spadá obecně do působnosti představenstva v rámci obchodního vedení⁸, avšak s výjimkou vydávání prioritních a vyměnitelných dluhopisů, o jejichž emisi dle § 421 (2) písm. d) ZOK rozhoduje právě valná hromada. Konečně, ze zmíněného zákonného ustanovení, které navazuje na § 160 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „**obchodní zákoník**“), je možné argumentací *a contrario* takový závěr vyvodit též. Rozhodování o marketingových záležitostech, stejně jako sféru odbytu⁹ pak do obchodního vedení zahrnul Nejvyšší soud ČR usnesením ze dne 5. 4. 2006, což posvětil i souhlasným stanoviskem o zhruba dvanáct let později¹⁰.

Trefně a zevrubně se o obchodním vedení vyjádřil i Nejvyšší správní soud ČR, když ve svém rozsudku ze dne 18. 3. 2005 nabídl, dle svých slov „*možná ideální*“, definici obchodního vedení¹¹, kdy se bude jednat o „*průběžnou pravidelnou správu záležitostí společnosti a jejího podniku, tzn. rozhodování o organizačních, technických, obchodních, personálních, finančních aj. otázkách běžného života. Rozumí se tím řízení společnosti, zejména organizování a řízení její podnikatelské činnosti, včetně rozhodování o jejích podnikatelských záměrech.*“

Na počátku této práce bylo zmíněno, že se v určitých případech Nejvyšší soud ČR i odklonil od svých předchozích závěrů ohledně subsumování konkrétních činností (projevů) pod obchodní

---

⁵ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 9. 2019, sp. zn. 31 Cdo 1993/2019.

⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 4. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3223/2010 a usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 5. 2015, sp. zn. 29 Cdo 5330/2014.

⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 10. 2015, sp. zn. 29 Cdo 250/2015.

⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3325/2016.

⁹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 4. 2006, sp. zn. 5 Tdo 94/2006.

¹⁰ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 4. 2018, sp. zn. 27 Cdo 1884/2017.

¹¹ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 18. 3. 2005, č. j. 4 Afs 24/2003-81.

vedení. Bylo tomu tak například v již zmiňovaném rozhodnutí ze dne 11. 9. 2019, ve kterém senát Nejvyššího soudu ČR rozhodoval o odměně za výkon funkce člena představenstva a delegaci obchodního vedení.¹² Odchýlil se v něm od závěru, že pod obchodní vedení spadá „*věcně vymezená organizační a řídicí činnost na určitém úseku společnosti, vykonávaná za přímé podřízenosti jejímu generálnímu řediteli*“, jak dovodil v jiném svém rozsudku z roku 2015.¹³ Rozhodl přesně opačně, kdy organizační a řídicí činnost na určitém úseku společnosti (konkrétně např. v rámci řízení činnosti technického útvaru je zmíněno zajišťování metodiky řízení výroby a zajišťování ochrany duševního vlastnictví společnosti) pod obchodní vedení zahrnul.¹⁴

1.2 Co pod obchodní vedení řazeno není

Jestliže bylo v předchozí kapitole popsáno, co je součástí obchodního vedení, je také vhodné uvést, co už pod obchodní vedení nespadá. Pohled na tuto problematiku najdeme rovněž v judikatuře i odborné literatuře, zároveň však inspiraci poskytne zákonná úprava. Již dříve v této práci bylo naznačeno, že obchodní vedení výlučně vykonává statutární orgán, což je i explicitně řečeno v ustanoveních § 195 odst. 1 ZOK v případě společnosti s ručením omezeným, § 435 odst. 2 ZOK u akciové společnosti v dualistickém systému a § 463 odst. 4 ZOK v kontextu akciové společnosti v monistickém systému (podrobněji níže).

Obchodní vedení lze považovat za jednu ze dvou zásadních složek působnosti statutárního orgánu kapitálové společnosti, a to vedle generálního zástupčího oprávnění¹⁵, jež je zakotveno v § 164 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník (dále jako „**občanský zákoník**“ nebo „**OZ**“). Výše je dovozeno, že rozhodování o obchodním vedení je činnost, která je prováděna takzvaně „dovnitř“ společnosti. Oproti tomu zastupování společnosti (tedy jednání za společnost) je, jak si lze domyslet, jednáním „navenek“. Tyto dvě sféry činností pojímající většinu působnosti statutárního orgánu popisuje Havel jako dva základní mody jednatelského oprávnění.¹⁶ Rozlišení mezi jednáním dovnitř a navenek společnosti je podstatné zvláště z hlediska účinků takového jednání

---

¹² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 9. 2019, sp. zn. 31 Cdo 1993/2019.

¹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 2. 2015, sp. zn. 21 Cdo 496/2014.

¹⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 9. 2019, sp. zn. 31 Cdo 1993/2019.

¹⁵ LASÁK, Jan. § 164 [Zastupování členem statutárního orgánu]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, [cit. 25. 6. 2020] Dostupné online z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrpwwk5tlge2a&groupIndex=0&rowIndex=0>.

¹⁶ HAVEL, Bohumil. Quo vadis obchodní vedení, op.cit., s. 71.

vůči třetím osobám, kdy takové má bez dalšího pouze jednání za společnost (tedy navenek). Ač obě složky rozlišujeme, tyto se navzájem doplňují a jednání za společnost na obchodní vedení nezřídká navazuje, primárně v rámci realizace daného rozhodnutí o obchodním vedení, jak poznamenal i Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení ze dne 5. 4. 2006.¹⁷ Zatímco jednatelské oprávnění pak může být například zakladatelským právním jednáním nebo rozhodnutím valné hromady omezeno (ač pouze s účinky dovnitř společnosti¹⁸), jak vyplývá z dikce § 47 ZOK, do obchodního vedení být podle § 195 odst. 2 ZOK zasahováno až na výjimky nesmí (viz 4. část diplomové práce zabývající se pokyny do obchodního vedení).

Odborné články pak s odkazem na německou právní úpravu akcentují význam „*mimořádných nebo neobvyklých obchodů*“.¹⁹ Běžnou dispozici s majetkem tedy ponechávají statutárnímu orgánu a obchody, které svou mimořádností nebo neobvyklostí vybočují, by pak měly náležet do rozhodování valné hromady.²⁰ Z příspěvku Eichlerové je možné dovodit rozhodování o záležitostech, které svým charakterem standardně do obchodního vedení spadají, dále o neobvyklých, ale nikoliv mimořádných otázkách, a také řešení mimořádných záležitostí.²¹ V souhrnu existují činnosti, které překračují povahu obchodního vedení pro svou neobvyklost (doktrína zmiňuje dary politickým stranám²²), ale nejde o dispozici se závodem nebo jinou mimořádnost, o které by měla rozhodovat valná hromada. V kontextu zbytkové působnosti statutárního orgánu, vyjádřené v § 163 občanského zákoníku, tedy budou tyto záležitosti náležet do jeho sféry rozhodování. Ale kvůli významu takových záležitostí by měla valná hromada mít právo ingerovat (formou pokynů v dané oblasti nebo omezením jednatelského oprávnění představenstva²³), protože se výsledek výrazně dotýká práv akcionářů. Jelikož nejde o oblast obchodního vedení, budou takové pokyny povolené.

Rozhodování o mimořádných záležitostech pak bude v souladu s dříve zmíněným příspěvkem Čecha a Černé v gesci valné hromady.

---

¹⁷ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 5. 4. 2006, sp. zn. 5 Tdo 94/2006.

¹⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil. § 47 [Omezení jednatelského oprávnění]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, [cit. 25. 6. 2020] Dostupné online z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwk5tlgizq&groupIndex=0&rowIndex=0>.

¹⁹ ČERNÁ, Stanislava, ČECH, Petr. Kde jsou hranice obchodního vedení? Právní fórum, 2008, č. 11, s. 455.

²⁰ Tamtéž.

²¹ EICHLEROVÁ, K. In: PAUKNEROVÁ, Monika., TOMÁŠEK, Michal. et al., Nové jevy v právu na počátku 21. století IV. Proměny soukromého práva, Praha 2009, s. 70.

²² ČERNÁ, Stanislava, ČECH, Petr. Kde jsou hranice obchodního vedení? Op. cit., s. 455.

²³ EICHLEROVÁ, Kateřina In: PAUKNEROVÁ, Monika., TOMÁŠEK, Michal. et al., Nové jevy v právu na počátku 21. století IV. Proměny soukromého práva, op.cit., s. 76.

Stejně jako Nejvyšší soud ČR velmi zásadně přispěl k vymezení obsahu pojmu obchodního vedení, tak také dovedl, co již do daného pojmu neřadit. Výše zmíněné tedy doplňuje tím, že do obchodního vedení společnosti „nenáleží ty činnosti, které jednatel provádí ve vztahu ke společníkům či orgánům společnosti, např. svolání valné hromady, nebo vedení seznamu společníků, neboť tyto činnosti se nedotýkají každodenní podnikatelské činnosti společnosti a směřují k výkonu práv společníků“.²⁴ Znovu je tedy jako typický rys brána každodennost řešení otázek podnikatelského života společnosti.

Před rekonstrukcí bylo u akciové společnosti explicitně v § 192 obchodního zákoníku zmíněno, že je součástí obchodního vedení i řádné vedení účetnictví („obchodní vedení včetně řádného vedení účetnictví“). Na druhou stranu v případě společnosti s ručením omezeným zákonodárce postupoval odlišně a povinnost jednatelů zajistit řádné vedení účetnictví do ustanovení § 134 obchodního zákoníku nezahrnul, nýbrž to odlišil samostatným ustanovením. Tuto, dle diplomantova názoru, ne zcela zdařilou úpravu zákonodárce nezachoval. Jestliže bylo v předchozí kapitole judikatorně i doktrinárně vymezeno, co pod obchodní vedení spadá, vedení účetnictví nemůže naplnit dovozenou definici obchodního vedení, tedy rozhodování o pravidelných podnikatelských záměrech souvisejících s provozem závodu, protože se jedná toliko o administrativní povinnost vůči společnosti stanovenou zákonem. V souladu s tímto ale nejsou mnohá rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, která se na předrekonstrukční zákonou úpravu odkazují²⁵ a nezpochybují ji.

Podstatné je také odlišení dlouhodobého, strategického (konceptního) řízení. Takové může směřovat například ke změně předmětu podnikání obchodní společnosti (pro příklad lze uvést přeorientování se ze stavby reaktora chat na budování velkých developerských projektů). K tomu se vyjádřil i Nejvyšší soud ČR, který za strategické řízení považuje také řízení společnosti v oblasti dlouhodobé investiční politiky nebo rozhodování o tom jaké podnikatelské činnosti potlačit a jaké rozvíjet.²⁶ Shodný výklad podává i doktrína, která staví dlouhodobé plánování a zásadní změny podnikání společnosti mimo rovinu obchodního vedení.²⁷ Vzhledem k výše zmíněným vymezením, jakožto i k charakteristickému rysu pravidelnosti obchodního vedení, je jednoznačné, že strategické řízení pod obchodní vedení nespadá.

---

²⁴ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 8. 2009, sp. zn. 5 Tdo 894/2009.

²⁵ Tamtéž.

²⁶ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 8. 2008, sp. zn. 5 Tdo 488/2008.

²⁷ EICHLEROVÁ, Kateřina In: ČERNÁ, Stanislava., ŠTENGLOVÁ, Ivana., PELIKÁNOVÁ, Irena. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání, op. cit., s. 348.

Mimo obchodní vedení společnosti a strategické (koncepční) řízení lze ještě diferencovat rozhodnutí o otázkách, které jsou svou povahou inferiorní, neboli subalterní. Vzhledem k důležitosti role statutárního orgánu a marginalitě daných otázek by bylo nesmyslné, aby statutární orgán rozhodoval například o každém, byť sebemenším dluhu nebo pohledávce obchodní společnosti.²⁸ U pohledávky nebo dluhu, který je možné označit za významný, pak toto samozřejmě neplatí, což vyplývá i z rozsudku Nejvyššího soudu ČR, který rozhodoval o splacení pohledávky převyšující základní kapitál společnosti, což pod obchodní vedení subsumoval.²⁹

1.3 Rekapitulace obchodního vedení

Zákon o obchodních korporacích pojem obchodního vedení užívá, ale nijak nevykládá jeho význam. Vymezení samotné je tedy ponecháno soudnímu výkladu a odborné literatuře. Obchodní vedení lze s odkazem na výše zmíněné charakterizovat jako pravidelné rozhodování o podnikatelských záměrech společnosti, související s běžným provozem závodu. Charakteristickým rysem je opakování takového jednání, jeho pravidelnost.

Naopak do něj nespadá jednání za společnost, přestože často navazuje a realizuje právě rozhodnutí učiněná v rámci obchodního vedení. Dále do něj nepatří záležitosti učiněné ve vztahu k orgánům společnosti nebo společníkům (akcionářům). Nezahrnujeme do něj kvůli své povaze ani účetnictví, i když ho tam obchodní zákoník řadil. Na závěr odlišujeme strategické řízení, které nenaplnuje předpoklad každodenního rozhodování souvisejícího s běžným provozem závodu. V rámci obchodního vedení nebude rozhodováno ani o mimořádných obchodech nebo subalterních otázkách, pro jejich okrajovou významnost.

---

²⁸ Tamtéž.

²⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 2. 2018, sp. zn. 29 Cdo 2791/2016.

2 Rozhodování o obchodním vedení

Jak již bylo nastíněno, obchodní vedení ze zákona vykonává a rozhoduje o něm statutární orgán společnosti. Statutární orgán společnosti s ručením omezením tvoří podle § 194 odst. 1 ZOK jednatel nebo více jednatelů. Ustanovení § 194 odst. 2 ZOK pak umožňuje, aby více jednatelů dohromady tvořilo kolektivní statutární orgán, pokud to určí společenská smlouva. *A contrario*, v situaci, kdy tak společenská smlouva neurčí, kolektivní orgán nevzniká a každý jednatel tedy bude jako individuální statutární orgán společnosti.

2.1 Rozhodování o obchodním vedení ve společnosti s ručením omezeným

Ustanovení § 195 odst. 1 ZOK určuje, že to bude u společnosti s ručením omezeným jednatel, jakožto individuální statutární orgán, kdo bude rozhodovat o obchodním vedení.

Rovněž je stanoveno, že když má společnost jednatelů více a společníci ve společenské smlouvě kolektivní orgán neutvoří, je k přijetí rozhodnutí o obchodním vedení nutný souhlas většiny z nich, pokud toto není určeno ve společenské smlouvě jinak. Lze se domnívat, že tato modifikace společenské smlouvy může (po vzoru akciové společnosti³⁰) rozhodování vztáhnout například na většinu přítomných jednatelů.

Je užitečně se pozastavit u § 190 odst. 3 ZOK, který zakotvuje pravomoc valné hromady společnosti s ručením omezením atrahovat si rozhodování o případech, které podle zákona náleží do působnosti jiného orgánu společnosti (tedy i statutárního orgánu). Samostatně by se tedy mohlo zdát, že valná hromada si může atrahovat i sféru obchodního vedení. Takovému výkladu nicméně brání § 195 odst. 2 ZOK, který stanoví, že nikdo není oprávněn udělovat jednateli pokyny v rámci obchodního vedení, tedy zasahovat do něj.

Historicky probíhala mezi právní odbornou veřejností debata, nakolik jsou tato ustanovení v rozporu. Jakkoliv totiž například Šuk doplňuje, že si valná hromada nesmí do své působnosti atrahovat rozhodování o obchodním vedení³¹, a v souladu s tím judikoval i například Vrchní soud v Praze³², najdou se i poměrně recentní doktrinální příspěvky, konkrétně Havlův, domnívajíc se,

---

³⁰ § 440 odst. 1 ZOK.

³¹ ŠUK, Petr In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání, op. cit., [cit. 25. 6. 2020].

³² Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 2019, sp. zn. 14 Cmo 244/2018.

že u společnosti s ručením omezeným lze pravidlo o nemožnosti atrahování si obchodního vedení (a tím spíše ohledně udělování pokynů do něj) jiným orgánem prolomit³³. Tento vycházel z odlišného zákonného vymezení atrahování si působnosti jiných orgánů v případě akciové společnosti, kde Havel totéž nerozporuje. Dále má citovaný autor dojem, že v souladu s doktrínální shodou na nemožnosti atrahovat si zástupčí oprávnění statutárního orgánu již nezbyvá, co by si valná hromada mohla jiného atrahovat³⁴. Nerozvádí přitom, proč by se toto nemohlo týkat například mimořádných otázek (obchodů), které přitom ani on ve stejném příspěvku do obchodního vedení nezařazuje.

Tento nekonvenční postoj nicméně nepodpořila důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb. kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony (dále jen „**novela ZOK**“), která konkrétně k § 190 *„staví na jisto, že společenská smlouva nemůže přenést rozhodování o obchodním vedení na valnou hromadu a že ani valná hromada si nemůže vyhradit rozhodování o otázkách obchodního vedení“*.³⁵ Samotná navrhovaná úprava zmiňovaného paragrafu nakonec v rámci novely ZOK přijata nebyla, ale dle názoru autora této diplomové práce je jednoznačné, že výrazem „*na jisto*“ chtěl zákonodárce potvrdit předchozí převažující doktrínální výklad, ke kterému se i autor této diplomové práce přiklání.

2.2 Rozhodování o obchodním vedení v akciové společnosti

V případě akciové společnosti v dualistickém systému stanoví § 435 odst. 1 ZOK, že je jejím statutárním orgánem představenstvo, které podle následujícího odstavce i rozhoduje o obchodním vedení. U akciové společnosti v monistickém systému je určeno v § 463 odst. 4 ZOK, že obchodní vedení vykonává statutární ředitel, který je jejím statutárním orgánem podle odst. 1 stejného ustanovení. Při takovém výkonu obchodního vedení ale statutární ředitel naprosto striktně nesmí

---

³³ HAVEL, Bohumil. Chiméra neproniknutelnosti obchodního vedení ve společnosti s ručením omezeným (?). Obchodněprávní revue. 2019, č. 6. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 28. 6. 2020] Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhfpw64s7gzpxgxrzguyq&groupIndex=0&rowIndex=0>

³⁴ Tamtéž.

³⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb. kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 28. 6. 2020] Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqiyf6mztl5shu&groupIndex=0&rowIndex=0#>

překročit meze *základního zaměření* obchodního vedení, které podle § 460 odst. 1 ZOK určuje správní rada, ta navíc bude dozorovat jeho řádný výkon.

Vzhledem k tomu, že ZOK nedefinuje obchodní vedení samotné, není s podivem, že ani u základního zaměření obchodního vedení tomu není jinak. Vymezení je tedy znovu ponecháno hlavně doktrinálnímu výkladu. Dědič s Lasákem dovodili, že základní zaměření obchodního vedení lze chápat jako určité mantinely, v rámci nichž se statutární ředitel pohybuje³⁶. Takové mantinely podle nich budou představovat primárně různé plány (výrobní, prodejní, marketingové a další) na určitá období³⁷, které jsou pro statutárního ředitele závazné. Citovaní autoři ze znění § 460 odst. 2 ZOK, který zakotvuje možnost správní rady atrahovat si jakoukoli věc týkající se společnosti, která nespadá do působnosti valné hromady, dovozují, že by správní rada měla mít možnost (ač to není obvyklé) rozhodovat i o obchodním vedení samotném, a § 460 odst. 1 chápou jen jako limit statutárního ředitele na otázky běžného obchodního vedení, nikoliv správní rady.³⁸ Souhlasně se vyjadřuje i Havel, který uvádí, že „*řešení zákona, odlišující základní zaměření obchodního vedení a samotné obchodní vedení, je řešením dispozitivním, protože zákon zde na rozdíl od úpravy v dualistickém systému předpokládá možnou odlišnou regulaci. Stanoví totiž, a to nezávisle na dikci § 463 odst. 4 ZOK, že zbytkovou působnost má vždy správní rada, tedy nezakazuje, aby stanovy určily, že obchodní vedení náleží správní radě, byť jednání navenek i nadále má statutární ředitel*“.³⁹ Čech se Šukem pak ještě dovozují jistou zbytkovou působnost statutárního ředitele, totiž že mu přísluší rozhodování o otázkách obchodního vedení, kterou si nevymínila správní rada.⁴⁰

Jedna z největších změn v právní úpravě, kterou přináší již zmiňovaná novela ZOK, je bezpochyby zrušení funkce statutárního ředitele, kdy statutárním orgánem bude správní rada akciové společnosti v monistickém systému. Působnost v rámci obchodního vedení tak bude od 1. ledna 2021 náležet správní radě takové akciové společnosti, jak určuje § 456 odst. 2 ZOK, ve znění, které bude účinné právě od začátku roku 2021. Skončí tím i některé výkladové problémy, jako například ten uvedený výše, totiž jestli si může správní rada atrahovat záležitosti obchodního

---

³⁶ DĚDIČ, Jan, LASÁK, Jan. Monistický systém řízení akciové společnosti: výkladové otazníky (2. část). Obchodněprávní revue. 2013, č. 4, s. 98.

³⁷ Tamtéž.

³⁸ Tamtéž.

³⁹ HAVEL, Bohumil. A ještě k tzv. absolutoriu a také k přenosu obchodního vedení na správní radu. Obchodněprávní revue. 2013, č. 6 In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 23. 7. 2020]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgnpw64s7gzpxgxzrg4yq&groupIndex=1&rowIndex=0#>.

⁴⁰ ČECH, Petr., ŠUK, Petr. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Praha: Bova Polygon, 2016, s. 326.

vedení, které se netýkají jeho základního zaměření, a také vymezení základního zaměření, kdy hranice, co lze ještě subsumovat pod běžné obchodní vedení náležející statutárnímu řediteli a co již je nutno řadit mezi určování mantinelů obchodního vedení, nebyla vždy jasná.

2.3 Společně k rozhodování kolektivních orgánů

Jak je uvedeno v § 156 odst. 1 občanského zákoníku, pokud je orgán obchodní společnosti kolektivní, rozhoduje ve sboru. Pro usnášeníschopnost je stanovené kvórum vyžadující nadpoloviční účast členů a pro přijetí rozhodnutí je nutná většina hlasů přítomných členů. V kontextu obchodního vedení se toto tedy bude týkat jednatelů ve společnosti s ručením omezeným, pokud je zakotven kolektivní orgán ve společenské smlouvě, dále představenstva v dualistickém systému akciové společnosti a zřejmě i správní rady (za předpokladu, že lze přistoupit na výklad, dle kterého může rozhodovat nejen o základním zaměření obchodního vedení) v systému monistickém. Lasák dovozuje, že pro kvórum usnášeníschopnosti je vhodné vycházet z počtu členů orgánu tak, jak je stanoven v zakladatelském právním jednání.⁴¹ A to i v situaci, kdy některý bude například odvolán nebo odstoupí z funkce. Pokud by tomu tak nebylo, vyslovuje⁴², že by volený orgán právnické osoby nemohl být nikdy „ochromen“, jak je na mnoha místech v ZOK předpokládáno (např. u dozorčí rady v § 453 odst. 1 ZOK).

Ohledně „jiné účasti členů“ (též § 156 odst. 1 OZ) se hovoří o přístupu „na dálku“ formou například videokonferenčních nebo telekonferenčních hovorů, pokud je taková zakotvena v zakladatelském právním jednání v souladu se zákonem (§ 398 odst. 2 ZOK, respektive § 167 odst. 2 ZOK), nebo o zastoupení jiným členem téhož voleného orgánu (§ 159 odst. 2 občanského zákoníku).⁴³ V ustanovení § 158 odst. 1 občanského zákoníku je pak vymezeno, že v zakladatelském právním jednání lze prostou většinu u usnášeníschopnosti i přijetí rozhodování modifikovat směrem nahoru. Tedy například na dvě třetiny zúčastněných apod.

V ustanovení § 440 ZOK je uvedeno, že každý člen představenstva má jeden hlas. Pokud nastane situace, při které nastane rovnost hlasů, rozhodujícím hlasem bude hlas předsedajícího. Toto ovšem musí být určeno v zakladatelském právním jednání (viz § 158 odst. 3 občanského

---

⁴¹ LASÁK, Jan. § 156 [Rozhodování kolektivního orgánu]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 1. vydání, op. cit., [cit. 25. 6. 2020].

⁴² Tamtéž.

⁴³ Tamtéž.

zákoníku). Lasák v komentáři k občanskému zákoníku doplňuje, že dané nelze vykládat tak, že by snad předsedající měl hlasy dva.⁴⁴ Podle názoru autora práce je v tomto případě dikce zákona jednoznačná. Zajímavou poznámku k tomuto má i Dvořák, který dodává, že předsedajícím nemusí být jen předseda daného orgánu, ale i jiný předsedající – například místopředseda, který řídí schůzky namísto předsedy, který je zrovna nepřítomný.⁴⁵ V takovém případě, dle mínění autora této práce, stačí obecně zakotvit ve společenské smlouvě (stanovách), že rozhodujícím hlasem bude hlas předsedajícího. Není nutné vymezovat, že nemusí jít o předsedu statutárního orgánu.

Rozhodnutí, které by nebylo přijaté v souladu předchozími ustanoveními, tedy to, u kterého nejsou splněny požadavky na usnášenischopnost nebo by pro něj nehlasovala příslušná většina členů, by bylo v rozporu se zákonem, jak vyslovil i Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku ze dne 28. 2. 2019.⁴⁶ Logicky je dále i dovozována povinnost jednatele nahradit případnou škodu, která by v důsledku takového jednání mohla vzniknout.⁴⁷ Nicméně i pokud by nějaké rozhodnutí bylo přijato bez souhlasu většiny členů orgánu, neznamená to, že by navazující jednání, které by na základě onoho rozhodnutí bylo realizováno, nemělo účinky pro třetí osoby a bylo neplatné, což vyplývá z § 162 občanského zákoníku, a totožně se i s ohledem na obchodní vedení vyslovil znovu Nejvyšší soud ČR dne 20. 11. 2019.⁴⁸

Zákon i v případě kolektivního orgánu připouští existenci situací, kdy se výše uvedené podmínky většiny při rozhodování o obchodním vedení nebo usnášení se nepoužijí. Konkrétně je v § 156 odst. 2 OZ stanoveno „*Je-li působnost jednotlivých členů orgánu rozdělena podle určitých oborů, ustanovení odstavce 1 se nepoužije. Rozdělení působnosti nezbavuje další členy povinnosti dohlížet, jak jsou záležitosti právnické osoby spravovány.*“ Jde o delegaci obchodního vedení.

2.4 Rekapitulace rozhodování o obchodním vedení

Rozhodování a výkon obchodního vedení zákon svěřuje do působnosti statutárního orgánu společnosti. Takový statutární orgán může být individuální, nebo kolektivní, kdy bude o obchodním vedení rozhodovat ve sboru. Konkrétně bude rozhodování o obchodním vedení v

---

⁴⁴ Tamtéž.

⁴⁵ DVOŘÁK, Tomáš. in ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA Josef a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020, s. 483.

⁴⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 2. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2724/2017.

⁴⁷ Tamtéž.

⁴⁸ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 11. 2019, sp. zn. 27 Cdo 3312/2018.

působnosti jednatele nebo jednatelů u společnosti s ručením omezeným, představenstva u akciové společnosti v dualistickém systému a statutárního ředitele v monistickém systému, přičemž se ale musí pohybovat v mantinelech vytyčených správní radou. Některé doktrinální příspěvky dovozují, že by správní rada v monistickém systému akciové společnosti mohla mít možnost rozhodovat o obchodním vedení i samostatně, tedy že zákonná úprava limituje hlavně sféru působnosti statutárního ředitele. Toto již nebude předmětem diskuzí díky novele ZOK, která statutárního ředitele ruší a obchodní vedení ponechává pouze správní radě. O atrahování si obchodního vedení valnou hromadou doktrína většinově stanoví, že je nepřijatelné, ač se objevují i protichůdné názory. K nemožnosti atrahování si obchodního vedení se přiklání i autor této práce, kdy důvodová zpráva k (sic nepřijatému ustanovení) novele ZOK shodný výklad potvrzovala. Kolektivní orgán rozhoduje ve sboru, při minimálně nadpoloviční účasti svých členů a rovněž nadpoloviční většinou (v zakladatelském právním jednání lze takovou většinu i zpřísnit), a pokud toto není dodrženo, jde o rozhodnutí, které je nezákonné. Předsedající statutárního orgánu může mít v nerozhodné situaci rozhodující hlas, pokud je tak stanoveno v zakladatelském právním jednání.

3 Horizontální a vertikální delegace obchodního vedení

V předchozí kapitole bylo popsáno, jak probíhá rozhodování o obchodním vedení. Užitečné je také uvést, že existují situace, které jsou navíc v praxi zvláště u větších společností běžné a žádoucí, kdy je působnost představenstva či jednatelů v rámci obchodního vedení delegována buď přímo na jednotlivé členy statutárního orgánu nebo i vně tento orgán.

3.1 Horizontální delegace

Zákonné zakotvení horizontální (vnitřní) delegace je upraveno ve výše citovaném § 156 odst. 2 OZ. Takové situace tvoří výjimku, kdy kolektivní orgán nerozhoduje ve sboru. Každý člen orgánu rozhoduje o věci, která mu byla svěřena a ostatní členové orgánu tuto pouze dozorují a do svěřené záležitosti nezasahují (a vice versa). Smysl takového rozdělení je nasnadě. Některý člen statutárního orgánu může mít odbornost v marketingu, druhý ve finančních otázkách, třetí v technických otázkách a další může být expert na personální záležitosti. Josková toto označuje⁴⁹ za tzv. funkční rozdělení, dále vyděluje též produktové rozdělení, kdy každý bude zodpovědný za určitý produkt, a jako přípustné vidí i geografické dělení, v rámci kterého v takovou chvíli bude každý zodpovědný za určitou oblast. Předpokládá i možnost kombinace takového dělení, což nazývá s ohledem na německou doktrínu „*organizací matrix*“.

Lasák vyvozuje, že rozdělení podle oborů by mělo být možné i v případě více individuálních statutárních orgánů (jednatelů ve společnosti s ručením omezeným).⁵⁰ Jak již bylo naznačeno, zákonná úprava ale zároveň předpokládá vzájemnou kontrolu členů kolektivního orgánu. S rozhodováním i dozorem nad rozhodováním ostatních spojil zákonodárce povinnost péče řádného hospodáře. Ta je obecně zakotvena v ustanovení § 159 odst. 1 občanského zákoníku, který o osobách, přijímající funkci člena voleného orgánu, stanoví, že takovou funkci musí vykonávat s „*nezbytnou loajalitou i s potřebnými znalostmi a pečlivostí*“. Josková pak doplňuje⁵¹, že znění zákona vcelku jednoznačně vylučuje, aby někteří členové statutárního orgánu o obchodním vedení rozhodovali a jiní členové je pouze kontrolovali. U akciové společnosti je toto navíc obligatorně

---

⁴⁹ JOSKOVÁ, Lucie. Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost. Bulletin advokacie. 2014, č. 7-8, s. 47.

⁵⁰ LASÁK, Jan. § 156 [Rozhodování kolektivního orgánu]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 1. vydání, op. cit., [cit. 25. 6. 2020].

⁵¹ JOSKOVÁ, Lucie. Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost., op. cit., s. 48.

v kompetenci dozorčí rady, jakožto kontrolního orgánu (viz § 446 odst. 1 ZOK). Pod péčí řádného hospodáře bude, kromě dozoru nad rozhodováním o obchodním vedení jednotlivými členy, v tomto kontextu třeba zahrnout také samotný výběr člena, do jehož kompetence (a pod jehož odpovědnost) bude příslušný obor náležet.⁵² Pokud by se představenstvo rozhodlo, že konkrétní člen představenstva, jež například nemá žádné zkušenosti s finančními otázkami, bude v rámci obchodního vedení společnosti rozhodovat právě o finančním úseku, bude taková volba provedena zjevně v rozporu s povinností péče řádného hospodáře, jejíž součástí je i odpovědnost za vhodný výběr osob podle § 438 občanského zákoníku (*culpa in eligendo*).⁵³ V takovém případě by bylo na místě přezkoumat solidární odpovědnost k náhradě škody ostatních členů tohoto orgánu za předpokladu, že by k nějaké škodě v důsledku výše zmíněného rozhodnutí došlo.⁵⁴

Je vhodné též uvést, jak bude vypadat kontrola ostatních členů představenstva nebo jednatelů. Při dohlížení na činnost ostatních členů je třeba si uvědomit, že právě kvůli funkční specializaci, která je předpokládána, bude takový dohled vždy omezený. Zřejmě lze poznat, jestli člen statutárního orgánu flagrantně nezanedbává své povinnosti, na druhou stranu ohledně technických (finančních aj.) otázek, ve kterých je odborník, mu mnohé lze ze strany laiků vytýkat jen stěží. Josková tuto zásadu pojmenovává jako nutnost neklást na dozor přemrštěné nároky.⁵⁵ Dále zmiňuje, že takový dozor jednoho oboru je podstatný z hlediska fungování celé společnosti, tudíž nelze na vzájemnou kontrolu rezignovat.⁵⁶ A jako poslední zásadu předesílá, že by členové kolektivního orgánu měli mít důvěru v ostatní členy⁵⁷, čímž zřejmě naznačuje, že není nutné kontrolovat každou maličkost. Akcentuje podávání a získávání relevantních informací⁵⁸, které se toho určeného oboru v rámci obchodního vedení týkají, protože bez nich by taková kontrola byla obtížně uskutečnitelná až nemožná. Pro úplnost autor diplomové práce uvádí, že se v praxi běžně provádí audit obchodních společností, který vykonávají pověřeni odborníci. Pokud tedy některý člen statutárního orgánu zanedbává své povinnosti, lze to odhalit i tímto způsobem. V totožném příspěvku pak Josková dovozuje, že nejen v německém ale i v českém právu bude člen orgánu, mající pochybnosti o záležitostech spadající do působnosti jiného člena nebo působnosti sdílené,

---

⁵² JOSKOVÁ, Lucie. Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost., op. cit., s. 48.

⁵³ LASÁK, Jan. § 156 [Rozhodování kolektivního orgánu]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 1. vydání, op. cit., [cit. 25. 6. 2020].

⁵⁴ Tamtéž.

⁵⁵ JOSKOVÁ, Lucie. Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost., op. cit., s. 49.

⁵⁶ Tamtéž.

⁵⁷ Tamtéž.

⁵⁸ Tamtéž.

takové ventilovat formou práva (povinnosti) intervence na zasedání příslušného orgánu. Ten bude mít možnost, dle mínění autora této práce, sjednat nápravu například tím, že o dané záležitosti rozhodne výjimečně ve sboru. Důležité bude informování orgánu nepochybně rovněž z pohledu dodržení péče řádného hospodáře (povinnost kontroly) a případné solidární odpovědnosti za škodu.⁵⁹

Nelze než souhlasit s odbornou literaturou⁶⁰, která zmiňuje, že povinnost dozoru (kontroly) členů orgánu nad obory, které byly delegovány jiným členům orgánu, slábne, respektive sílí například s tím, jestli je pověřený člen orgánu nováčkem, nebo zkušeným členem. Dalším případem, kdy je potřeba kontroly vyšší, může být také finanční krize.

Zmiňované rozdělení působnosti v rámci obchodního vedení ale nemusí být úplné. Jak dodává i odborná literatura⁶¹, ve chvíli, kdy bude působnost rozdělena jen částečně, bude o záležitostech, které v rámci rozdělené působnosti nespádají do žádného z „oborů“, nadále rozhodovat statutární orgán ve sboru.

Ač bylo vysvětleno, že rozhodování o obchodním vedení, respektive jeho částech, může být delegováno, ještě zbývá dovysvětlit, kdo o takové delegaci rozhoduje. Standardně to bude právě ten orgán, kterého se delegace dotýká, na čemž se shodují Lasák⁶² i Čech se Šukem⁶³ (o výlučné působnosti pak v témže hovoří i Dvořák⁶⁴). Druhým slovem ale dodávají, že rozhodování o určité obecné, neadresné delegaci může být zakotveno i v zakladatelském právním jednání, kdy by částečně o rozdělení působnosti rozhodovala valná hromada. Problematické by to mohlo být z hlediska zákazů pokynu do obchodního vedení (§ 195 odst. 2 ZOK a § 435 odst. 3 ZOK), proto odborníci ve zmiňovaných příspěvcích hovoří o pouze obecném rozdělení, kdy je například stanoveno, že jeden člen představenstva rozhoduje o jedné (byť přesně definované) skupině otázek (ne o více). Zároveň by takové rozdělení mělo být anonymní: Lasák dovozuje⁶⁵, že pokud by v usnesení valné hromady bylo řečeno, že určitý, konkrétně jmenovaný člen představenstva

---

⁵⁹ § 2915 a násl. OZ.

⁶⁰ JOSKOVÁ, Lucie. Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost., op. cit., s. 49-50.

⁶¹ ČECH, Petr., ŠUK, Petr. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní), op. cit., s. 112.

⁶² LASÁK, Jan. § 156 [Rozhodování kolektivního orgánu]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 1. vydání, op. cit., [cit. 25. 6. 2020].

⁶³ ČECH, Petr, ŠUK, Petr. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní), op. cit., s. 112.

⁶⁴ DVOŘÁK, Tomáš In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA Josef a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. 2. vyd., op.cit., s. 481.

⁶⁵ LASÁK, Jan. § 156 [Rozhodování kolektivního orgánu]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 1. vydání, op. cit., [cit. 25. 6. 2020].

vykonává konkrétní působnost, bylo by takové usnesení zatíženo vadou a bude se na něj hledět, v souladu s § 245 OZ a § 45 odst. 1 ZOK, jako by nebylo přijato.

Takové „umírněné“ rozdělení, kdy nebude valnou hromadou konkrétně rozhodnuto, jaká část obchodního vedení je delegována na konkrétního člena statutárního orgánu, by zřejmě svou intenzitou nespadlo pod nepřípustný zásah (pokyn) do obchodního vedení, ač finální výklad bude nakonec tak či onak v gesci soudu.

Josková dále s odkazem na německou doktrínu vyvozuje⁶⁶, že člen statutárního orgánu, který má v gesci určitou delegovanou působnost v rámci obchodního vedení, se může ve výjimečných případech (výjimečné ať již svou závažností nebo tím, že částečně mohou i vstupovat do více oborů obchodního vedení) obrátit na daný statutární orgán s žádostí o rozhodnutí. Dodává, že představenstvo (jednatelé) pak budou muset tomuto vyhovět a o určité záležitosti ve sboru rozhodnout, protože se bude jednat o preventivní kontrolu v rámci povinnosti dozoru, který § 156 odst. 2 občanského zákoníku zakotvil.

Vzhledem k tomu, že může o delegaci obchodního vedení v rámci své působnosti statutární orgán rozhodnout, je samozřejmé, že takovou delegaci může i zrušit, případně z ní určitý obor vyjmout. Vyvstává také otázka, zda by statutární orgán nemohl rozhodnout i ve věcech přenesené působnosti a delegovanou působnost tak v určitém případě „překročit“? Takové překročení, a je třeba brát v potaz, že by svou povahou mělo být spíše výjimečné, protože jinak zmiňovaná delegace ztrácí smysl, doktrína vykládá různě. Lasák ho v určitém, výjimečném případě připouští s tím, že pokud může statutární orgán o zrušení delegace rozhodnout, měl by mít možnost ji i jednorázově prolomit⁶⁷ (s tímto souhlasí a nepřipouští pochyb i například Dvořák v novém vydání komentáře⁶⁸), oproti tomu Štenglová s Havlem mají za to, že pokud ostatní členové orgánu v rámci kontroly zjistí pochybení, měli by delegovanou působnost danému členu odebrat a buď o ni rozhodovat kolektivně ve sboru nebo ji svěřit jinému.⁶⁹ Lze usuzovat, že si příspěvky odborníků neodporují, tedy pokud by při dozorování obchodního vedení zbylí členové představenstva usoudili, že oddelegovaná působnost není spravována řádně, měli by ji odebrat, nikoliv prolamovat. Nicméně, pokud se vyskytne například jednorázový střet zájmů, u kterého nelze

---

⁶⁶ JOSKOVÁ, Lucie. Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost., op. cit., s. 48.

⁶⁷ LASÁK, Jan. § 156 [Rozhodování kolektivního orgánu]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 1. vydání, op. cit., [cit. 25. 6. 2020].

⁶⁸ DVOŘÁK, Tomáš In: ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA Josef a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. 2. vyd., op.cit., s. 481.

⁶⁹ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil. § 47 [Omezení jednatelského oprávnění]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání, op. cit., [cit. 25. 6. 2020].

předpokládat, že by se měl pravidelně opakovat, má autor této práce za to, že by kolektivní orgán mohl výjimečně rozhodnout ve sboru a delegaci prolomit.

3.2 Vertikální delegace

Vertikální (vnější) delegace obchodního vedení nastává v situaci, kdy je rozhodování o části obchodního vedení přeneseno na osobu, která není členem statutárního orgánu. V obchodním zákoníku toto bylo vymezeno v § 66d, porekodifikační zákonná úprava ale ustanovení nepřevzala ani v OZ, ani v ZOK, a explicitně vertikální delegaci neurčila. Musíme tedy opět spoléhat na výklad soudů a odborníků.

Odborná literatura uvádí, že by vertikální rozdělení působnosti mělo být možné i nadále.⁷⁰ Zmiňováno je přenesení působnosti na nižší úroveň vedení, pod tím si lze představit například zaměstnance, vedoucí zaměstnance nebo i prokuristu.

Zásadní je rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR, které doslovně říká: „*Skutečnost, že výkonem určité činnosti, spadající do působnosti představenstva, je rozhodnutím představenstva pověřena třetí osoba, však ničeho nemění na tom, že jde o činnost spadající do působnosti představenstva. Stejně tak platí, že každá z těchto činností je (v důsledku) vykonávána v „řídící působnosti“ představenstva jakožto nejvyššího řídicího (výkonného) orgánu, a to bez ohledu na to, do kolika úrovní je rozvrstvena řídicí struktura společnosti. Jinak řečeno, povaha této činnosti se nijak nemění ani v důsledku její vnější delegace, ani tím, zda pověřená osoba je řízena přímo představenstvem, či vedoucím zaměstnancem, který je podřízen představenstvu.*“⁷¹

Nejvyšší soud ČR tím dovedl, že povaha samotné činnosti (tedy obchodního vedení) se nemění ani v důsledku toho, že ji bude vykonávat třetí osoba. Mimo jiné bude tato činnost nadále v „řídící působnosti“ statutárního orgánu, ač bude samotná řídicí struktura rozvržena do více vrstev. Výkonný orgán bude muset stále provádět kontrolu. Dále tím dovedl, že o vertikální delegaci bude rovněž rozhodovat představenstvo (obdobně jednatelé).

Dříve zmíněnou odpovědnost za výběr vhodné osoby (culpa in eligendo) pověřené působností v oblasti obchodní vedení dovedl i Nejvyšší soud ČR⁷², s čímž se ztotožnil i rozsudkem

---

⁷⁰ Tamtéž.

⁷¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 9. 2019, sp. zn. 31 Cdo 1993/2019.

⁷² Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005.

z 25.1.2012⁷³. V souvislosti s tím také zmínil právě i onu povinnost kontroly toho, jak pověřená osoba jí svěřenou působnost vykonává (*culpa in inspeciendo*). S takovým závěrem se identifikuje i právní věda.⁷⁴

Změnu v oblasti delegace obchodního vedení přináší i novela ZOK. Ustanovení § 456 ZOK, účinné od 1. 1. 2021, totiž vylučuje jen delegaci základního zaměření obchodního vedení, a to jak na osoby mimo stojící správní radu, tak na její členy. Tím *a contrario* připouští delegaci běžného obchodního vedení horizontálně i vertikálně. Důvodová zpráva, v souladu s tím, k novele daného ustanovení konkrétně hovoří o „*oprávnění správní rady pověřit obchodním vedením (nikoli však jeho základním zaměřením) jednoho či více členů správní rady nebo osobu od členů správní rady odlišnou*“.⁷⁵

3.3 Rekapitulace delegace obchodního vedení

Pro svou praktičnost může být rozhodování o obchodním vedení nebo jeho části přeneseno – delegováno, a to v horizontální a vertikální rovině. Zatímco horizontální delegace je již tradičně zakotvena v zákoně, vertikální byla v porekodifikační úpravě vynechána. Přesto díky doktríně a judikatuře nadále dovozujeme možnost přenést část obchodního vedení i na zaměstnance, vedoucí zaměstnance nebo prokuristy. Vnitřní (horizontální) delegace umožňuje rozdělit působnost v oblasti obchodního vedení dle oborů mezi členy statutárního orgánu. Takové rozdělení může být funkční (marketing, finance, personální otázky aj.), produktové a vyloučeno zřejmě není ani geografické nebo jejich případná kombinace (matrix). Zbývající členové pak budou mít povinnost na výkon delegovaného obchodního vedení dohlížet. Jedno i druhé je nutné vykonávat s péčí řádného hospodáře.

Nezbytná míra dohledu se bude lišit dle situace, rozdílná bude např. v dobách finanční krize. Taková kontrola je spojena s určitými, navzájem se doplňujícími, dovozenými zásadami: 1) Neklást na dozor přemrštěné nároky. 2) Nerezignovat na kontrolu, taková rezignace by se mohla odrazit na fungování celé společnosti. 3) Mít důvěru v ostatní členy orgánu, tudíž nekontrolovat

---

⁷³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 1. 2012, sp. zn. 29 Cdo 134/2011.

⁷⁴ ČECH, Petr, ŠUK, Petr. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní), op. cit., s. 113.

⁷⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb. kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony, op.cit., [cit. 28. 6. 2020].

jednotlivé marginálie. O horizontální delegaci obchodního vedení rozhoduje přímo statutární orgán. Lze připustit, že určitý minimální „nástin“ takového rozdělení může být upraven ve společenské smlouvě (stanovách), avšak takový musí být nekonkrétní a anonymizovaný. Pokud by valná hromada usnesením rozhodla o delegaci obchodního vedení takovým způsobem, že by určitému členu svěřovala určitou konkrétní působnost, hledělo by se na takové usnesení, jako by nebylo přijato. Při neřádném výkonu dozoru (v rozporu s péčí řádného hospodáře) může nastat solidární odpovědnost členů statutárního orgánu k náhradě škody.

Stejný orgán, který o delegaci obchodního vedení rozhodl, může takovou delegaci i zrušit. Stejně tak může ve výjimečných případech i v přenesené působnosti jednorázově rozhodnout ve sboru. O takové rozhodnutí může i požádat člen, jenž byl danou působností pověřen. I to by mělo nastávat pouze výjimečně.

V rámci vertikální i horizontální delegace je třeba mít na paměti, že členové statutárního orgánu jsou odpovědni výběrem osoby, která bude přenesenou osobnost vykonávat (*culpa in eligendo*) a její následnou kontrolou (*culpa in inspeciendo*). Obojí musí provádět s péčí řádného hospodáře.

Novela ZOK (a detailněji její důvodová zpráva) pak vertikální delegaci obchodního vedení u správní rady od 1. 1. 2021 nepřímou připouští.

4 Pokyny do obchodního vedení

V předchozích částech bylo vysvětleno, že obchodní vedení náleží statutárnímu orgánu obchodní společnosti a že rozhodování o něm může být delegováno v určitých mezích. Z výše zmíněného vyplývá to, co je obsahem § 195 odst. 2 ZOK, resp. §435 odst. 3 ZOK. Tedy, že nikdo není oprávněn dávat statutárnímu orgánu (jednatelům, představenstvu) pokyn, který se týká obchodního vedení. Primárně toto ustanovení míří na potenciální zásahy valné hromady do obchodního vedení, každopádně zasahovat do obchodního vedení není oprávněn například ani společník, dozorčí rada, či výbor pro audit. Nejvyšší soud ČR dále poměrně logicky stanovil, že nemůže být člen statutárního orgánu vázán pokyny vedoucího zaměstnance, který sám není členem daného orgánu a je mu podřízen.⁷⁶

Jak doplňuje Štenglová, ve chvíli, kdy jsou v rámci obchodního vedení na členy představenstva kladeny požadavky jednat s péčí řádného hospodáře a případně odpovídat za újmu způsobenou porušením takového jednání, není možné omezovat je různými příkazy. Navíc, pokud by představenstvo řídilo společnost způsobem, který by valné hromadě nekonvenoval, pravděpodobně využije svého práva jeho členy odvolat.⁷⁷ Trefně a souhlasně se vyjádřil i Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení ze dne 26. 8. 2009, když prohlásil, že „*má-li být jednatel společnosti s ručením omezeným (podobně jako představenstvo akciové společnosti) ve vztahu ke společnosti, popř. ve vztahu ke třetím osobám plně odpovědný za výkon své funkce, není dost dobře možno takovou odpovědnost založit za stavu, kdy by byl omezen pokyny valné hromady nebo jediného společníka společnosti s ručením omezeným při výkonu obchodního vedení společnosti*“.⁷⁸

V souladu s první kapitolou je třeba odlišit pokyny do obchodního vedení a strategické a koncepční pokyny, jichž se daný zákaz samozřejmě netýká. Tyto v současnosti přímo v zákonné úpravě odlišeny nejsou, předrekodifikační znění totiž zákonodárce překvapivě nezachoval (§ 194 odst. 4 obchodního zákoníku výslovně stanovil, že zásadami a pokyny schválenými valnou hromadou je představenstvo vázané). Od 1. 1. 2021 ale novela ZOK v § 195 odst. 2 explicitně stanoví, že se jednatel řídí pokyny schválenými valnou hromadou, pokud nejsou v rozporu se zákonem nebo zakladatelským právním jednáním. To samé pak v § 435 odst. 3 říká o představenstvu a v § 456 odst. 3 o správní radě. Důvodová zpráva k novele ZOK zmiňuje (a

---

⁷⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 9. 2019, sp. zn. 31 Cdo 1993/2019.

⁷⁷ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil. § 47 [Omezení jednatelského oprávnění]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání, op.cit., [cit. 25. 6. 2020].

⁷⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 8. 2009, sp. zn. 15 Tdo 294/2009.

odlišuje od pokynů do obchodního vedení), že valná hromada bude mít právo strategické a koncepční pokyny jednatelům (stejně tak představenstvu a správní radě) udělovat a nebude to již třeba doktrínálně dovozovat.⁷⁹ Tímto se zákonodárce navrácí k totožné předrekodifikační úpravě.

Proti cíli zákonodárce, kterým je posílení právní jistoty a usnadnění aplikační praxe (jelikož dosud muselo být takové právo zakotveno ve společenských smlouvách)⁸⁰, zřejmě nelze mnoho namítat, těžko ovšem odhadovat, zda se doktrína bude vyjadřovat souhlasně. Protože, i pokud by nejvyšší orgán obchodní společnosti možnost udílet pokyny ve společenské smlouvě nezakotvil, tak či onak je to valná hromada, která již nyní zasahuje (má povoleno) do strategického řízení společnosti (viz výše), jak i poznamenává Nejvyšší soud ČR ve svém usnesení.⁸¹

Ohledně zákazu udělování pokynů do obchodního vedení zná ZOK dvě výjimky, které budou předmětem rozboru v následujících dvou kapitolách. Jsou to pokyny vyžádané členem statutárního orgánu a pokyny osoby řídící v koncernu.

4.1 Pokyny vyžádané členem statutárního orgánu

První z výjimek je upravena v § 51 odst. 2 ZOK, který stanoví, že „*člen statutárního orgánu kapitálové společnosti může požádat nejvyšší orgán obchodní korporace o udělení pokynu týkajícího se obchodního vedení; tím není dotčena jeho povinnost jednat s péčí řádného hospodáře*“. Znění tohoto ustanovení bylo přejato z německé úpravy, konkrétně z § 119 odst. 2 německého akciového zákona (Aktiengesetzbuch nebo také jako „AktG“).

Se zněním se pojeví vícero nejasností. Může o udělení pokynu žádat člen statutárního orgánu (jak vyplývá z jazykového výkladu předmětného ustanovení) nebo by měl žádat celý statutární orgán? Jakou formou má vlastně statutární orgán o pokyn požádat? Je takto udělený pokyn valné hromady vždy závazný? A zproští se člen statutárního orgánu případné odpovědnost za způsobenou újmu?

---

⁷⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb. kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony, op.cit., [cit. 28. 6. 2020].

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 9. 2019, sp. zn. 31 Cdo 1993/2019.

4.1.1 Kdo žádá o udělení pokynu týkající se obchodního vedení

Jednoznačná je situace v případě jednočlenného představenstva nebo samotného jednatele, v takovém případě žádná sporná otázka nevystává, jednoduše by takový jednatel svolal valnou hromadu a v souladu s dále zmíněnými podmínkami požádal o pokyn. Ohledně kolektivního orgánu (a z výkladu důvodové zprávy k § 152 odst. 1 občanského zákoníku, lze dovodit, že v případě více individuálních statutárních orgánů nebude interpretace odlišná⁸²) budeme již tradičně odpověď na otázku zmíněnou v nadpise hledat v doktrínálních (a judikатурních) příspěvcích. Ty nejsou v tomto případě jednotné a je nutné je porovnávat i v kontextu německé úpravy, kterou se zákonodárce, jak bylo dříve řečeno, inspiroval. Z gramatického (jazykového) výkladu ustanovení poměrně jednoznačně vyplývá, že by o pokyn mohl žádat každý člen statutárního orgánu. I s ohledem na doktrínu je ale bez pochyby nutné vykládat ustanovení v kontextu ustanovení § 156 odst. 1 OZ (tedy že kolektivní orgán standardně rozhoduje ve sboru) a použít výklad systematický. Příspěvky odborníků si ohledně aktivní legitimace k žádosti o udělení pokynu odporují (a nezbyvá než doufat, že časem spatří světlo světa sjednocující judikатурní výklad).

Štenglová soudí, že „je stěží možné dospět k závěru, že poskytnutí možnosti požádat o udělení pokynu i jen jednomu členu statutárního orgánu je v rozporu se smyslem § 51 odst. 2 ZOK. Naopak je, podle mého názoru, naprosto v souladu s účelem a smyslem uvedeného ustanovení umožnit členovi statutárního orgánu, který byl při rozhodování tohoto orgánu přehlasován a je přesvědčen, že rozhodnutí orgánu je chybné, a jeho důsledkem by mohla být následná újma společnosti, upozornit na takové rozhodnutí nejvyšší orgán a dát mu možnost uvedené rozhodnutí zvrátit. Jde tedy mimo jiné o nástroj, s jehož pomocí může člen statutárního orgánu, který dle svého nejlepšího vědomí považuje rozhodnutí statutárního orgánu za špatné a který se nespokojí jen s tím, že si zajistí alibi zaznamenáním toho, že hlasoval proti tomuto rozhodnutí podle § 194 odst. 2 a § 440 odst. 3 ZOK, dostát povinnosti péče řádného hospodáře a aktivně proti – dle svého přesvědčení chybnému – rozhodnutí zakročit“.⁸³ Šikanózní výkon práva pak dle jejího názoru vylučuje aplikace § 8 občanského zákoníku, který upírá ochranu zjevnému zneužití práva. Tento výklad Štenglová

---

⁸² Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In Beck- online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 8. 7. 2020] Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgezfbobzl5shu&rowIndex=0#>.

⁸³ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil. § 51 [Pravidlo podnikatelského úsudku a pokyny nejvyššího orgánu] In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání, op. cit., [cit. 25. 6. 2020].

zjevně vztahuje k případům kolektivního rozhodování statutárního orgánu (viz žádost o pokyn člena, který byl přehlasován) a situací, kdy bude působnost delegována, se přímo nezabývá. Navíc i ohledně kolektivního rozhodování není tento závěr doktrinálně jednotný.

Například Šuk dovozuje, že žádost o pokyn je součástí obchodního vedení, a tudíž by v případě kolektivního (nedelegovaného) rozhodování měl i kolektivně žádat celý orgán. Navíc by v případě žádosti jediného člena mohlo dojít k přehlasování celého orgánu, pokud by valná hromada rozhodla odlišně.⁸⁴ Zdá se nicméně logické vysvětlení Havla, podle kterého je „*žádost o udělení pokynu také jediným nástrojem, který má k dispozici člen statutárního orgánu v případě, kdy je statutární orgán nečinný, tj. nerozhodl o záležitosti, o které rozhodnout měl, ač takové rozhodnutí žádající člen orgánu navrhol či požadoval*“.⁸⁵ K takovému výkladu se lze přiklonit, protože nepůjde o situaci, kdy je menšinový člen přehlasován, nýbrž o případné opomenutí rozhodnout. Lze se ovšem domnívat, že v takovém případě by člen statutárního orgánu měl nejprve (v souladu s péčí řádného hospodáře) uvědomit daný orgán, že nedošlo k rozhodnutí o záležitosti, který by rozhodnuta být měla, a až při následné nečinnosti žádat o pokyn valnou hromadu.

Rosický pak dovozuje, že není podstatné, jestli po rozhodnutí představenstva, na jehož základě bude valné hromadě přednesena žádost o pokyn, požádá o pokyn přímo samotné představenstvo, a nebo žádostí pověří svého člena.⁸⁶ Ten by tak zřejmě navrhnul zařazení daného bodu na program valné hromady v podobě, jaká bude vysvětlena níže.

Jednotný je naopak odborný výklad v případě žádosti o pokyn při delegované působnosti obchodního vedení. Člen orgánu, jenž má pravomoc rozhodovat o určitém oboru, má v rámci toho oboru i možnost si vyžádat pokyn. V takové situaci může buď navrhnout svolání valné hromady nebo, pokud již valná hromada svolána byla, navrhne zařazení usnesení s žádostí o pokyn na program valné hromady⁸⁷ (tedy obdobně jako v případě jediného člena představenstva). Také může svolat valnou hromadu sám (například v situaci, kdy není představenstvo schopno se dlouhodobě usnášet, v souladu s § 402 odst. 2 ZOK).

---

⁸⁴ Tamtéž.

⁸⁵ Tamtéž.

⁸⁶ ROSICKÝ, Zdeněk. Udělení pokynu v souvislosti s obchodním vedením společnosti. Bulletin advokacie. 2017 [cit. 15. 7. 2020], Online dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/udeleni-pokynu-v-souvislosti-s-obchodnim-vedenim-spolecnosti?browser=full>.

⁸⁷ Tamtéž.

4.1.2 Podoba žádosti o pokyn

I proto, že člen statutárního orgán musí (v souladu s § 51 odst. 2 ZOK) při vyžádání si pokynu do obchodního vedení dbát na povinnost postupovat s péčí řádného hospodáře, nepřipouští zřejmě zákonná úprava jinou variantu, jak si vyžádat pokyn, než formou návrhu usnesení valné hromady (jak bylo naznačeno i v předchozí podkapitole). Takový návrh usnesení musí nutně být součástí pozvánky na valnou hromadu (viz § 184 odst. 1 ZOK, resp §. 407 odst. 1 písm. f) ZOK), kterou vyhotovuje a zasílá právě statutární orgán (§ 181 odst. 1 ZOK a § 402 odst. 1 ZOK) za účelem řádného nebo mimořádného svolání nejvyššího orgánu. Otázkou, kterou se zákonodárce nezabýval, je, jak by takový návrh usnesení s žádostí o pokyn měl konkrétně vypadat.

Doktrína se shoduje na tom, že není možné valné hromadě předložit takový návrh usnesení, kde by se statutární orgán bezradně dotazoval, jak má v určité situaci postupovat. Forma navrženého usnesení totiž musí obsahovat návrh, jak má valná hromada rozhodnout.⁸⁸ Ustanovení § 407 odst. 1 písm. f) ZOK navíc u akciové společnosti kromě formulace pokynu (návrhu usnesení) předpokládá i jeho odůvodnění. Případný návrh pokynu by bez odůvodnění byl v rozporu se zákonem a mohla by být prohlášena jeho neplatnost. Doktrína doplňuje, že vzhledem k péči řádného hospodáře by takové odůvodnění měl obsahovat i návrh usnesení v případě společnosti s ručením omezeným.⁸⁹

Nejběžnější a žádoucí formou takového návrhu bude výběr z více alternativ. Tedy například, že je možné v příštím roce odebírat klíčové součástky od distributora A nebo distributora B. Každá alternativa rozhodnutí by obsahovala známé výhody a nevýhody, rizika spojené s výběrem a také odůvodnění.⁹⁰ Lze se domnívat, že bude pro rozhodnutí valné hromady užitečné též odůvodnit, z jakého důvodu nerozhodne přímo statutární orgán, ale žádá o udělení pokynu orgán nejvyšší (pokud to z návrhu usnesení přímo nevyplývá).

Porušení povinnosti péče řádného hospodáře by zjevně nastalo v situaci, kdy by člen statutárního orgánu požádal o pokyn v jím svěřené působnosti a takový pokyn by byl formulován tak, že žádá, aby valná hromada rozhodla za něj, protože neví, jak má postupovat. Jelikož smyslem

---

⁸⁸ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil. § 51 [Pravidlo podnikatelského úsudku a pokyny nejvyššího orgánu] In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání, op. cit., [cit. 25. 6. 2020].

⁸⁹ Tamtéž.

⁹⁰ ŠTENGLOVÁ, Ivana. Pokyny týkající se obchodního vedení kapitálových obchodních společností. Sborník Karlovarské právnícké dny. 2014, č. 22, [cit. 15. 7. 2020] Dostupné online z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgrpww4del4zdex3tl4zto&groupIndex=7&rowIndex=0#>.

horizontální delegace je svěřením působnosti v určitém oboru do rukou odborníka na danou záležitost, ten by neměl být neschopný o takové záležitosti minimálně detailně valnou hromadu informovat a formulovat návrh řešení. Pokud by totiž seznal, že na danou problematiku nestačí, měl by člen statutárního orgánu odstoupit z funkce (viz § 159 odst. občanského zákoníku, který stanoví vyvratitelnou domněnku nedbalostního jednání, pokud by člen voleného orgánu nevyvodil důsledky z neschopnosti dodržet péči řádného hospodáře) nebo minimálně požádat, aby byl zbaven svěřené působnosti.⁹¹ Pokud by to neučinil, měli by toto navrhnout zbývající členové statutárního orgánu, aby tak dostáli své povinnosti dozoru..

Každopádně v určitých případech může nastat situace, kdy si i v delegované působnosti nemusí člen statutárního orgánu vědět rady, nicméně i tehdy by měl v souladu s péčí řádného hospodáře využít služeb odborníka nebo se do vzdělát⁹², aby dodržel požadovanou formu usnesení návrhu valné hromadě, případně nenavrhoval usnesení, které by nemuselo být pro kapitálovou společnost výhodné. Shodný postup bude samozřejmě žádoucí i v případě nedelegované působnosti. Delegovaná působnost je explicitně zmíněna proto, že odbornost by v jejím případě měla být alfou a omegou výběru oboru při delegaci, tudíž taková bezradnost by představovala ještě flagrantnější porušení povinnosti péče řádného hospodáře

Výše napsané shrnuje a rozvádí i Nejvyšší soud ČR ve svém rozsudku ze dne 27. 6. 2018, kde odůvodňuje: *„Jestliže představenstvo společnosti navrhuje valné hromadě, aby přijala určité usnesení, jímž se následně bude představenstvo řídit (jež bude „realizovat“), jsou jeho členové povinni postupovat v souladu s požadavkem péče řádného hospodáře již při svolávání valné hromady, při formulování návrhu usnesení, jež má valná hromada přijmout, jakož i při poskytování všech relevantních informací akcionářům tak, aby mohli na valné hromadě rozhodovat s dostatečnou znalostí věci a při vědomí výhod, nevýhod a rizik spojených s (představenstvem navrhovaným) usnesením valné hromady. Nepostupují-li tak a valné hromadě navrhnou usnesení, o němž ví či musí vědět (kdyby jednali s péčí řádného hospodáře), že je pro společnost nevýhodné (že není v jejím zájmu) a může jí způsobit újmu, zásadně porušují povinnost jednat s péčí řádného hospodáře a odpovídají společnosti za jí způsobenou újmu realizací takového usnesení valné hromady stejně, jako kdyby zde žádného pokynu nebylo.“⁹³*

---

⁹¹ Tamtéž.

⁹² Srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2869/2011.

⁹³ Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3325/2016.

Zdůrazňuje tedy (vedle řádného svolání valné hromady a formulace usnesení) pečlivé odůvodnění takového návrhu (poskytování relevantních informací včetně zmínění výhod a nevýhod) a dovozuje, že pokud by statutární orgán předložil valné hromadě návrh usnesení, o kterém minimálně musí vědět, že není výhodné, za případnou újmu by odpovídal.

V souladu se Šukovým názorem, že žádost o pokyn týkající se obchodního vedení je jeho součástí, pak nelze než dovést, že v případě horizontální delegace obchodního vedení musí zbývající členové statutárního orgánu, jakožto řádní hospodáři, dohlížet i nad tím, jakým způsobem (včetně odůvodnění) je pokyn v návrhu usnesení formulován a případně zasáhnout a návrh přeformulovat. Jestliže Nejvyšší soud ČR v naposled zmiňovaném rozhodnutí vyslovil, že za nevýhodný návrh usnesení, jehož nevýhodnost se dala dopředu předpokládat, ten, kdo ho formuloval, odpovídá, pak nelze než vyvodit, že pokud by povinnost dozoru nad návrhem usnesení ostatní členové zanedbali, za případné nevýhodné rozhodnutí přijaté valnou hromadou v návaznosti na žádost o pokyn budou odpovídat společně (podle § 2915 odst. 1 OZ).

4.1.3 Má valná hromada povinnost pokyn udělit?

Na otázku uvedenou v nadpise této podkapitoly má doktrína jasnou odpověď. Uvádí, že nejvyšší orgán společnosti může rozhodnout podle návrhu usnesení (a pokyn udělit) nebo rozhodnout o tom, že pokyn neudělí⁹⁴, případně se též, stejně jako jiným návrhem, může takovým návrhem usnesení vůbec nezabývat⁹⁵, jak jí umožňuje § 409 ZOK. Jedná se tudíž o její právo, nikoliv povinnost.

Na druhou stranu budou nepochybně existovat situace, kdy člen statutárního orgánu formuluje usnesení právě tak, že dává valné hromadě na výběr z více alternativ (viz výše). V souladu s příkladem dříve uvedeným, by valná hromada zvolila nikoliv distributora A, či distributora B, ale svévolně by rozhodla tak, že by vydala pokyn (neboli přijala návrh usnesení) takzvaně nad rámec formulace pokynu v usnesení. Tedy by přijala usnesení, že má společnost vstoupit do obchodního vztahu s distributorem C (a navíc by mohla dodat, že od něj společnost bude odebírat

---

⁹⁴ Důvody pro takové rozhodnutí mohou být rozličné; v případě nedostatečného odůvodnění by si valná hromada mohla též dožádat podrobnější stanoviska členů statutárních orgánů, nicméně pokud půjde o záležitost, kterou se valná hromada zjevně necítí být kompetentní rozhodnout, bude v jejím nejlepší zájmu toto rozhodnutí nechat odborníkům, kteří jsou obchodním vedením – a tedy rozhodováním o příslušné záležitosti – pověřeni a též jsou za něj odpovědní.

⁹⁵ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil. § 51 [Pravidlo podnikatelského úsudku a pokyny nejvyššího orgánu] In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání, op. cit., [cit. 25. 6. 2020].

jiný, než uvažovaný, typ produktů). Takový pokyn nejen že valná hromada (v odpovědi na položenou otázku) udělit povinna není, ona ho přímo udělit nesmí (nepochybně by šlo o zásah do obchodního vedení mimo § 51 odst. 2 ZOK), a doktrína soudí, že by šlo maximálně o doporučení⁹⁶, které statutární orgán při jeho rozhodování nezavazuje (více o tomto v následující podkapitole), ač by ho nepochybně měl brát do úvahy a zhodnotit, na kolik je relevantní. Na tom, že půjde o pouhé doporučení, které ze své povahy nebude závazné, se nicméně doktrína neshoduje a ani nebude takový výklad v souladu s judikaturou. Například Štenglová totiž soudí, že na takové rozhodnutí valné hromady by se mělo hledět, jako by nebylo přijato, protože je ho možné podřadit pod § 45 ZOK, respektive pod speciální ustanovení § 245 OZ.⁹⁷ Korespondující je i rozhodnutí Vrchního soudu ČR ze dne 7. 5. 2019.⁹⁸

Přestože jazykovým výkladem ustanovení (a také výkladem soudu) lze dojít k jednoznačnému závěru, že by takové usnesení nicotné bylo, valná hromada doporučení statutárnímu orgánu udělovat bezpochyby může, a to i v oblasti obchodního vedení. Bylo by však vhodné, aby valná hromada takové usnesení jako doporučení i formulovala (a tím ho odlišila), čímž by se mohla vyhnout pozdějšímu prohlášení soudem takového pokynu (ač možná materiálně doporučení) za nicotný.

4.1.4 Zavazuje udělený pokyn?

V předchozí kapitole bylo naznačeno, že i pokud se valná hromada rozhodne pokyn udělit, nemusí být takový vždy závazný. Vhodné je ale začít od situace, která je na posouzení nejjednodušší. To bude taková, kdy statutární orgán předloží valné hromadě dva (nebo více) alternativních návrhů usnesení a valná hromada jeden bez dalšího přijme a tím rozhodne. V takové situaci je statutární orgán pokynem vázán nepochybně, valná hromada de facto jednorázově rozhoduje o dané záležitosti obchodního vedení a statutární orgán pouze posteriorně realizuje její vůli. V souladu se stanoviskem Štenglové⁹⁹ ani autor této diplomové práce nesoudí, že by zákonodárce v ustanovení §51 odst. 2 ZOK zakotvil možnost požádat valnou hromadu o pokyn a

---

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 2019, sp. zn. 14 Cmo 244/2018.

⁹⁹ ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil. § 51 [Pravidlo podnikatelského úsudku a pokyny nejvyššího orgánu] In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání, op. cit., [cit. 25. 6. 2020].

poté (v záležitostech mimo delegaci působnosti), co by si statutární orgán odhlasoval, že navrhne valné hromadě určité usnesení, by případným přijetím takového usnesení nebyl vázán. Zákonná úprava by v takovém případě byla redundantní a lze pochybovat i o dodržení péče řádného hospodáře členů statutárního orgánu, pokud by celý tento v důsledku časově i finančně náročný proces přišel vniveč tím, že by statutární orgán usnesení ignoroval.

Odlíšná situace nastane, pokud se zásadně změní podmínky v době mezi tím, co statutární orgán o pokyn požádal a valná hromada usnesení přijala. Identický bude i případ, kdy se podmínky změní až po rozhodnutí valné hromady, ale statutární orgán mezitím nestihne rozhodnutí realizovat (použitelný příklad u obou variant bude, když se u dvou finančně rovnocenných alternativ jedna stane významně nákladnější). Štenglová vysvětluje, že v takovém případě by statutární orgán měl předložit valné hromadě další návrh usnesení revokující usnesení již přijaté nebo, pokud hrozí nebezpečí z prodlení, rozhodnutí ignorovat.¹⁰⁰ Takové neuposlechnutí by paradoxně bylo v souladu s dodržáním povinnosti péče řádného hospodáře, srovnatelný doktrinální výklad bude nepochybně správný.¹⁰¹ Nezbyvá než dovést, že může nastat situace, kdy i pokyn udělený v souladu s návrhem usnesení, závazný nebude. Následná žádost o pokyn (konkrétně v situaci, kdy ze dvou rovnocenných variant přestane být jedna pro společnost výhodná), by již též nedávala smysl.

S tím souvisí i otázka odpovědnosti za škodu způsobenou plněním pokynu. Tím, že statutární orgán o pokyn požádá, vlastně ad hoc přenese část rozhodování na valnou hromadu společnosti a za případnou škodu vůči společnosti nebude odpovědný¹⁰² (samozřejmě za předpokladu dodržení péče řádného hospodáře při svolávání valné hromady a pokud nežádá o pokyn, který je pro společnost nevýhodný).¹⁰³ Zvára se při srovnávání české a rakouské úpravy zamýšlí nad tím, že by ale jednatel měl být nadále odpovědný za škodu vůči věřitelům společnosti (zvláště při nastálém úpadku)¹⁰⁴, kteří budou tímto chráněni, tak jak je tomu právě v Rakousku podle ustanovení § 25 odst. 5 Gesetz über Gesellschaften mit beschränkter Haftung (rakouského zákona o společnostech

---

¹⁰⁰ Tamtéž.

¹⁰¹ ZVÁRA, Michael. Udílení pokynů jednatelům společnosti s ručením omezeným ve vztahu k obchodnímu vedení společnosti v českém a rakouském právu. *Obchodněprávní revue*. 2019, č. 4. [cit. 25. 7. 2020]. Dostupné online z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhfpw64s7grpxgzygu&groupIndex=0&rowIndex=0#>.

¹⁰² ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil. § 51 [Pravidlo podnikatelského úsudku a pokyny nejvyššího orgánu] In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 2. vydání, op. cit., [cit. 25. 6. 2020].

¹⁰³ ZVÁRA, Michael. Udílení pokynů jednatelům společnosti s ručením omezeným ve vztahu k obchodnímu vedení společnosti v českém a rakouském právu, op. cit., [cit. 25. 7. 2020].

¹⁰⁴ Tamtéž.

s ručením omezeným, dále jako „GmbHG“); nezprošťuje ho tedy takzvané vnější odpovědnosti.¹⁰⁵ Nezbyvá ale než vyčkat na závazný judikaturní výklad, tedy jak si s nabídnutou otázkou poradí soudy.

Již dříve pak byla popsána situace, kdy udělený pokyn zavazovat nebude. Mimo případy, kdy valná hromada formuluje vlastní návrh usnesení, tedy nevybere jeden z navrhovaných, bude takové usnesení nicotné. Existují ovšem i další okolnosti, kdy udělený pokyn zavazovat nebude. Bude to ve chvíli, kdy valná hromada sice vybere jednu z alternativ, ale modifikuje ji (do jaké míry se případně valná hromada odchýlit může, bude záležet na posouzení soudu; lze uvažovat nad tím, že pokud by takové usnesení nebylo výrazně odlišné od těch navrhovaných, usnesení by nicotné být nemělo). Stejně tak pokud požádá jednatel o pokyn, který by byl nezákonný. Již v rozporu s povinností dodržení péče řádného hospodáře ale bude o takový pokyn jen požádat (a to i pokud by z takového pokynu, respektive jeho realizace, měla společnost benefitovat).¹⁰⁶

4.1.5 Vyžádané pokyny do obchodního vedení v německém právním řádu

Na počátku této čtvrté části diplomové práce bylo uvedeno, že se český zákonodárce v rámci rekodifikace inspiroval v německém právu. Z tohoto důvodu je vhodné, aby bylo o inspirujících ustanoveních krátce pojednáno, jelikož německá právní úprava (a její případný výklad) může být zdrojem inspirace pro řešení otázek, na které by dosud (přecijen od rekodifikace dosud neuběhl takový časový úsek) judikatura nebo doktrína nemusela znát odpověď.

V německém právním řádu je odlišná úprava u řízení (obchodního vedení) německé společnosti s ručením omezeným (Gesellschaft mit beschränkter Haftung nebo také „GmbH“) a akciové společnosti (viz níže). Jednatelé v GmbH (tím, že není stanovena jejich vlastní odpovědnost za řízení společnosti¹⁰⁷) mají totiž povinnost jednat jak v souladu s kogentními normami a zakladatelským právním jednáním¹⁰⁸, tak poslechnout instrukce, které jim byly uděleny společníky, pokud nejsou v rozporu se zákonem.¹⁰⁹¹¹⁰ Při nesplnění této povinnosti (ať již úmyslně

---

¹⁰⁵ Tamtéž.

¹⁰⁶ Tamtéž.

¹⁰⁷ NĚMEČKOVÁ, Olga. Obchodní vedení a vnitřní vztahy kapitálových společností v ČR a v Německu. Právní rozhledy. 2004, 12(22). [cit. 25. 7. 2020]. Dostupné online z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembqgrpxa4s7gizf6427hazdi&groupIndex=1&rowIndex=0>.

¹⁰⁸ Tamtéž.

¹⁰⁹ MEISTER, Burkhardt W., HEIDENHAIN Martin, ROSENGARTEN Joachim. The German Limited Liability Company. Rev. 7th ed., München: C.H.Beck, 2010, s. 58.

¹¹⁰ Shodně i v rakouském právu, viz § 20 odst. 1 GmbHG.

či z nedbalosti) jsou vůči společnosti odpovědni za škodu, která z toho vznikne a případně mohou být také odvoláni.¹¹¹

Základem pro udílení pokynů do obchodního vedení v německé akciové společnosti je již zmíněné ustanovení § 119 odst. 2 Aktiengesetzbuch. Ten stanoví, že valná hromada může rozhodovat o otázkách řízení společnosti (německý výraz „Geschäftsführung“), pokud ji o to požádá představenstvo.¹¹² Ustanovení § 51 odst. 2 ZOK je toho v zásadě kopií. Stejně jako v české úpravě tedy valná hromada o žádosti rozhodnout nemusí (jazykový výklad „může rozhodovat“ je jednoznačný, doktrinální výklad toto též doplňuje¹¹³). Pokud však svého práva využije a pokyn v souladu s žádostí udělí, musí takové rozhodnutí výkonný orgán společnosti poslechnout.¹¹⁴ Závaznost dovozuje i německá doktrína.¹¹⁵ Stejně tak dovozuje, že je nutné žádost o udělení pokynu valné hromadě řádně, informovaně odůvodnit.¹¹⁶ Německý Spolkový soudní dvůr ve svém rozsudku ze dne 25. 02. 1982 navíc rozhodl, že existuje určitý soubor záležitostí, k jejichž rozhodování má sice působnost představenstvo, ale tyto tak hluboce zasahují do práv akcionářů, že není možné, aby o nich mohlo představenstvo rozhodovat bez toho, aby k nim valná hromada udělila souhlas.¹¹⁷

4.2 Pokyny v koncernu

Druhou zákonnou výjimkou prolamující zákaz udílení pokynů do obchodního vedení je možnost udílení pokynů v koncernu, která je zakotvena v § 81 odst. 1 ZOK. Ten stanoví, že *„Orgán řídicí osoby může udělovat orgánům řízené osoby pokyny týkající se obchodního vedení, jsou-li v zájmu řídicí osoby nebo jiné osoby, se kterou tvoří řídicí osoba koncern.“* Pro pochopení

---

¹¹¹ MEISTER, Burkhardt W., HEIDENHAIN Martin, ROSENGARTEN Joachim. The German Limited Liability Company, op. cit., s. 58.

¹¹² Představenstvo jakožto kolektivní orgán, nikoliv pouhý jeden člen představenstva – viz HÜFFER, Uwe. Aktiengesetz. 9. Auflage. München: C.H. Beck, 2010. s. 637.

¹¹³ KROPFF, Bruno, SEMLER, Johannes. Münchener Kommentar zum Aktiengesetz. Band 3. 2. Auflage. München: C. H. Beck, 2004. § 119, Rn. 26.

¹¹⁴ Závaznost vychází z § 83 odst. 2 AktG, který stanoví, že představenstvo je povinno v rozsahu své působnosti provádět „opatření“, o nichž rozhodla valná hromada.

¹¹⁵ WIRTH, Gerhard, Michael ARNOLD, Ralf MORSHÄUSER a Mark GREENE. Corporate law in Germany. Rev. 2nd ed. München: C.H. Beck, 2010, s. 135.

¹¹⁶ HÜFFER, Uwe. Op. cit. sub. 105. s. 637.

¹¹⁷ Rozsudek Spolkového soudního dvora ze dne 25. 02. 1982, sp. zn. II ZR 174/80. Též označováno jako Holzmüllerova doktrína. Takovou záležitostí je zjevně, obchodní vedení přesahující, dispozice se zvlášť zásadním majetkem společnosti.

významu a smyslu pokynů v koncernu, je nejprve nutné alespoň stručně rozebrat a vysvětlit jednotlivé pojmy, které se koncernového uspořádání (a pokynů) bezprostředně dotýkají.

4.2.1 Koncern, koncernový zájem a jednotné řízení

Předpokladem je tedy existence a trvání koncernu. Koncern je definován v § 79 odst. 1 ZOK, podle kterého je „jedna nebo více osob podrobených jednotnému řízení jinou osobou nebo osobami“. Tyto osoby spolu tvoří koncern.

Jednotné řízení je dále rozvedeno v § 79 odst. 2 ZOK, podle kterého jde o „vliv řídící osoby na činnost řízené osoby sledující za účelem dlouhodobého prosazování koncernových zájmů v rámci jednotné politiky koncernu koordinaci a koncepční řízení alespoň jedné z významných složek nebo činností v rámci podnikání koncernu“. Řídící osoba bude vždy osobou ovládající a řízená osoba bude vždy osobou ovládanou podle § 74 odst. 3 ZOK.

Zákon nepřiznává koncernu právní subjektivitu, sjednocení je tedy primárně na ekonomické úrovni¹¹⁸ (a i význam takového uspořádání bude hlavně ekonomický). Koncern je takzvaným vyšším stupněm podnikatelského seskupení a konkrétně ono jednotné řízení je to, co ho diferencuje od nižšího stupně ovládnutí – vztahu mezi ovládajícími a ovládanými osobami (též od pouhého ovlivnění, které se nachází na nejnižším stupni teoreticky sporné¹¹⁹¹²⁰ třístupňové soustavy podnikatelských seskupení).

Prvním definičním znakem jednotného řízení je tedy koncernový zájem. Takový zájem již pouhým jazykovým výkladem musí přesahovat zájmy jednotlivých společností (členů) v koncernu. Legislativní chybu, která je obsahem § 72 odst. 1 ZOK („...újma podle § 71 odst. 1 vznikla v zájmu řídící osoby nebo jiné osoby, se kterou tvoří koncern...“) zákonodárce napravuje přijetím novely ZOK, od 1. 1. 2021 bude znění dotyčného paragrafu „...újma podle § 71 odst. 1 vznikla v zájmu koncernu...“ Není tedy pochyb o tom, že po celou dobu účinnosti ZOK byl relevantní zájem koncernu, nikoliv řídící osoby.

---

¹¹⁸ ČERNÁ, Stanislava In ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena. a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání, op.cit., s. 224.

¹¹⁹ ČECH, Petr, ŠUK, Petr. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní), op. cit., s. 191.

¹²⁰ Oproti tomu důvodová zpráva k zákonu o obchodních korporacích stanoví „Celková koncepce vychází z dvoustupňového režimu – ovlivnění a koncernu (ovládání je jen kvalifikovanější model ovlivnění)“. In Beck- online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 20. 7. 2020] Online dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgezff6ojql5shu&groupIndex=0&rowIndex=0#>.

Dále je dikcí zákona vyloučena jeho jednorázovost. Požadavek dlouhodobosti směřuje k určité konzistenci koncernového zájmu, symbolizuje jistou pospolitost podnikatelského seskupení.¹²¹

Dá se očekávat, že hlavním zájmem všech koncernů bude jejich prosperita. Černá dovozuje, že ač není koncernový zájem nikde konkrétně upraven, bude reflektovat důvody, z jakých koncern vzniká. Uvádí příklady, kdy pod ekonomické aspekty řadí lepší konkurenceschopnost nebo diverzifikaci rizik a doplňuje i sociální důvody, týkající se zaměstnanců.¹²² Za výhody jistě lze též brát decentralizaci řízení a nepochybně i daňové aspekty.

Druhým definičním znakem jednotného řízení je jednotná politika koncernu. Doktrína popisuje jednotnou politiku jako množinu různých prostředků (ekonomických, politických, společenských), jež mají přispět k naplnění cílů koncernu.¹²³ Součástí jednotné politiky musí ze zákona být i koordinace a koncepční řízení alespoň jedné z významných složek podnikání. Těmi může být např. finanční a podnikatelské plánování, zajišťování investic a jiné.¹²⁴ Protože je jednotná politika koncernu podmínkou existence koncernu (skrže koncernový zájem), je pro společnost užitečné, pokud bude někde upravena. Doktrinální názor ohledně schválení strategie jednotné politiky koncernu nejvyššími orgány¹²⁵ (valnou hromadu) je tedy logický a rozhodně by takové usnesení posílilo případnou pozici koncernu (a jejich členů) při dokazování naplnění všech znaků koncernu před soudy. O vlivu řídicí osoby se pak lze dočíst, že musí být rozhodující, a tak významný, že skrže něj lze provádět řízení (ovládání) koncernu. Navíc musí směřovat na činnost řízené osoby a ovládat její činnost.¹²⁶ Je vhodné k doplnění předcházející řádků též dodat, že řídicí osoba bude svůj rozhodující vliv využívat k ovlivňování řízených osob také například pomocí duálních (i vícenásobných) mandátů, sdělení týkající obsazování volených orgánů apod.¹²⁷

---

¹²¹ ČERNÁ, Stanislava. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy. *Obchodněprávní revue*, 2014, č. 2, s. 34.

¹²² Tamtéž.

¹²³ ČERNÁ, Stanislava In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání, op. cit., s. 225.

¹²⁴ Tamtéž.

¹²⁵ ČERNÁ, Stanislava. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy, op.cit., s. 34.

¹²⁶ DOLEŽIL, Tomáš In: LASÁK, Jan a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. I. díl. (§ 1 až 343). 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 631.

¹²⁷ ČERNÁ, Stanislava In ČERNÁ, S., ŠTENGLOVÁ, I., PELIKÁNOVÁ, I. a kol. *Právo obchodních korporací*. 1. vydání, op. cit., s. 225.

4.2.2 Koncernová deklaráce a její forma

Přestože pro koncernové udělování pokynů do obchodního vedení zákon žádnou jinou podmínku než existenci koncernu nestanoví, pro aplikaci pravidla vymezeného v § 72 ZOK nařizuje členům koncernu jeho existenci bez zbytečného odkladu uveřejnit na svých internetových stránkách (§ 79 odst. 3 ZOK). Teprve po zveřejnění takové koncernové deklaráce je možné řídicí osobu zprostit z povinnosti nahradit řízené osobě újmu (§ 72 odst. 1 ZOK). Z výše uvedeného vyplývá, že publikace koncernové deklaráce nebude přesně časově shodná se vznikem koncernu. Jeho existenci tedy (jak napovídá přímo i ustálený pojem „koncernová deklaráce“) pouze deklaruje, nikoliv konstituuje. Protože po rekodifikaci již v České republice není právně rozlišován koncern faktický a smluvní (nýbrž koncern tzv. přiznaný a nepřiznaný), koncern vznikne (jak je zmíněno v první podkapitole) již faktickým naplněním podmínek definovaných zákonem. Je pak na členech koncernu, aby si tuto skutečnost uvědomili a náležitě publikovali (přiznali) na internetových stránkách.¹²⁸

Přesnou podobu koncernové deklaráce ale zákon nepředkládá. Lze se však domnívat, co by měla obsahovat. Doležil dovozuje, že to bude minimálně:

- a) „datum vzniku koncernu, případně začlenění do koncernu,
- b) popis koncernu včetně identifikace řídicí osoby a pokud možno všech koncernových společností (včetně těch zahraničních)
- c) stručnou strukturu vztahu k ostatním koncernovým společnostem...“¹²⁹

Nepochybně je nutné informace obsažené v deklaráci pravidelně kontrolovat a aktualizovat, aby deklaráce reflektovala aktuální podobu koncernu a nebyla zastaralá.¹³⁰ Vzhledem k tomu, že zákon ukládá povinnost zřízení internetových stránek jen akciové společnosti (§ 7 odst. 2 ZOK), může nastat situace, kdy se společnost s ručením omezením stane součástí koncernu a nebude mít, kde svou příslušnost v koncernu deklarovat. V souladu se zněním § 79 odst. 3 ZOK by tedy internetové stránky musela bez zbytečného odkladu zřídit, aby požadavku transparentnosti mohla učinit zadost.¹³¹

---

¹²⁸ ČERNÁ, Stanislava. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy, op.cit., s. 33.

¹²⁹ DOLEŽIL, Tomáš In: LASÁK, Jan a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. I. díl. (§ 1 až 343). 1. vyd, op. cit., s. 632.

¹³⁰ ČERNÁ, Stanislava. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy, op.cit., s. 34.

¹³¹ DOLEŽIL, Tomáš In: LASÁK, Jan a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. I. díl. (§ 1 až 343). 1. vyd, op. cit., s. 632.

Důvodová zpráva k novele ZOK navrhovala změnit ustanovení tak, že by příslušnost ke koncernovému uspořádání společnost osvědčovala zápisem do obchodního rejstříku, čímž by bylo nepochybné, kdy k zápisu došlo a nikdo by již v případném sporu nemohl namítat tehdejší (ne)přítomnost deklarace na internetových stránkách v době ovlivnění obchodní společnosti (a zároveň by to zabránilo, v důvodové zprávě popsané praxi, kdy za účelem získání koncernových výhod obchodní společnosti deklarují členství v koncernu, jehož členy ve skutečnosti nejsou, protože by při podání návrhu společnost musela doložit souhlas řídící osoby).¹³² Také bylo součástí původního návrhu napevno stanovit, že součástí zápisu bude i identifikace řídící osoby. Podle názoru autora této diplomové práce je politováníhodné, že zákonodárce navrhovanou změnu prozatím neprosadil, protože, na rozdíl od zakotvení jiných, již soudy i doktrinárně dovozovaných ustanovení (např. již zmíněné udělování strategických a koncepčních pokynů do obchodního vedení), by taková úprava přinesla vyjasnění a možnou pozitivní změnu v oblasti koncernové deklarace a souvisejícího vyrovnání újmy při pro společnost nevýhodném pokynu.

4.2.3 Pokyny řídící osoby

Již z ustanovení, které stanoví podrobenost jednotnému řízení jinou osobu (§ 79 odst. 1 ZOK), lze odhadnout, že setrvávání na absolutní nezávislosti obchodního vedení řízené osoby by bylo nesmyslné. Do obchodního vedení řízené osoby může řídící osoba za určitých okolností vstupovat (udělovat pokyny), a to i bez toho, aby případně musela nahrazovat újmu. Čech se Šukem takovou možnost trefně pojmenovávají jako koncernové privilegium.¹³³

Pokyny (do obchodního vedení) v koncernu podle dikce zákona směřují od orgánu osoby řídící k orgánům osoby řízené. Z takto vágního znění by se mohlo zdát, že pokyny mohou dopadat do sféry působnosti kteréhokoliv orgánu osoby řízené. Doktrína ale upřesňuje, že adresátem těchto pokynů bude výlučně statutární orgán, vzhledem k tomu, že on rozhoduje o obchodním vedení.¹³⁴ S tím nelze než souhlasit; pokyny do sféry působnosti např. dozorčí rady by smyslu ustanovení rozhodně nevyhověly. Na druhou stranu v situaci, kdy by statutární orgán řízené osoby podal žádost o pokyn podle § 51 odst. 2 ZOK, zřejmě lze připustit určitou působnost (nikoliv přímo

---

¹³² Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb. kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony, op.cit., [cit. 28. 6. 2020].

¹³³ ČECH, Petr, ŠUK, Petr. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní), op. cit., s. 226 – 227.

¹³⁴ Tamtéž.

udělování pokynů) řídicí osoby i směrem k zasedání valné hromady, na kterém by se o návrhu usnesení rozhodovalo. Ač je třeba počkat na závazný výklad soudů (a stěží lze odhadnout, jestli se ho právní obec v blízké budoucnosti dočká, na kolik jde o velmi úzkou a specifickou otázku), minimálně určité vyjádření k dané záležitosti by pravděpodobně valná hromada řídicí osoby poskytnout mohla.

Závazné by takové vyjádření sice pravděpodobně nebylo, nicméně případ, kdy statutární orgán osoby řízené (A) požádá v souladu se zákonem o pokyn, valná hromada též osoby (A) ho udělí v rozporu s doporučením osoby řídicí (B), aby následně valná hromada osoby řídicí (B) v tomtéž zasáhla, působí zbytečně komplikovaně (a pro úplnost lze dodat, že ani v otázkách obchodního vedení, které se mohou dotknout koncernovém seskupení, nebude statutární orgán řízené osoby obcházet valnou hromadu řízené osoby; žádost o udělení pokynu nepochybně předloží na jejím zasedání). Zajímavá by v takovém případě mohla být i otázka dodržení péče řádného hospodáře členů statutárního orgánu osoby řízené (A).

Co se orgánu osoby řídicí týče, zajímavý je názor opět Čecha se Šukem, kteří podotýkají, že takový pokyn nemusí pocházet nutně od statutárního orgánu. Dodávají, že ustanovení zmínující orgány řídicí osoby „*jen neobratně odráží skutečnost, že za řídicí osobu bude o pokynu rozhodovat a pokyn navenek projevovat její orgán, zpravidla státní. Stejně tak ale bude nutné za relevantní požadovat i pokyn projevený jinak, bude-li zřejmé, že vychází od řídicí osoby*“.¹³⁵

V ustanovení § 81 odst. 2 ZOK, je pak uveden též prokurista, z čehož také vyplývá, že pokyny nespádají jen do sféry členů orgánu řídicí a řízené osoby.

Na otázku, jak by případný pokyn mohl znít, poskytuje doktrína jednoduchou odpověď. Obsahem takového pokynu totiž bude příkaz určitého jednání či zdržení se jednání¹³⁶ (takové vysvětlení lze vztáhnout i k předchozí kapitole o vyžádaných pokynech – není důvod si myslet, že by valné hromadě nemohly být předloženy dva návrhy usnesení umožňující buď něco vykonat, nebo se určitého konání zdržet). Forma není podle Černé určena, nevidí tedy důvod, proč by takový pokyn musel být jen formální.¹³⁷

Mimo výše zmíněného legislativního nedostatku (§ 72 odst.1 ZOK), který odstraňuje přijetí novely ZOK, napravuje novela ZOK i další, který je obsahem stěžejního ustanovení pro tuto podkapitolu. Od 1. 1. 2021 bude totiž účinné znění, které rovněž akcentuje zájmy koncernu, a

---

¹³⁵ Tamtéž.

¹³⁶ ČERNÁ, Stanislava. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy, op.cit., s. 35.

¹³⁷ Tamtéž.

nikoliv zájmy jednotlivých, řídicích osob. Má-li řídicí osoba zasahovat do obchodní vedení, vždy to musí být v souladu s koncernovým zájmem. V opačném případě nevyhoví zmíněnému ustanovení a konsekvence budou vyplývat z § 71 odst. 1 ZOK (o tomto více níže).

4.2.4 Zavazuje pokyn udělený v koncernu?

Poněkud překvapivým se může zdát, že se v názorech na v nadpise položenou otázku odborníci dělí na dva póly. Zatímco někteří nacházejí solidní argumenty pro závaznost koncernových pokynů (a s tím související nemožnost pokyn neuposlechnout nebo se od něj významněji odchýlit), druzí jsou pevně přesvědčeni, že konečné rozhodnutí o dané záležitosti nakonec učiní adresát takového pokynu (tedy řízená osoba, respektive její statutární orgán). Obsahem této podkapitoly tedy bude porovnání jednotlivých názorů a příklon diplomanta k jednomu z nich.

Podle Čecha se Šukem je správný výklad dovozující závaznost. Smysl ustanovení vidí v možnosti řídicí osoby působit na osobu řízenou v rámci jednotného řízení (za předpokladu naplnění podmínek koncernového zájmu a jednotné politiky).¹³⁸ Těžko by šlo uplatňovat rozhodující vliv a koncern efektivně řídit ve chvíli, kdy by pokyny byly nezávazné. Pro závaznost hovoří i Havel, který vidí možnost takový pokyn odmítnout pouze při nevyhovění předpokladům, na které odkazuje § 81 odst. 2 ZOK, resp. nenaplnění koncernového zájmu. Komentuje, že pokud by pokyn mohl být nezávazný, bylo by ustanovení, umožňující takový „průlom“ do zákazu udělovat pokyny do obchodního vedení v kapitálových společnostech, v zásadě zbytečné. Dále v souladu s předchozím názorem Čecha a Šuka takový pokyn vidí jako formu naplnění jednotného řízení koncernu. A ještě dodává, že pro závaznost hovoří i fakt, že i pokyn má své limity, při jejichž nedodržení, má řízená osoba právo neuposlechnout.¹³⁹ Tedy jestliže zůstane pokyn v zákonem dovolených mezích, právo neuposlechnout nevzniká a pokyn je závazný. I Dvořák zastává tezi, že by pokyn měl řízenou osobu zavazovat. Tvrdí ovšem, že (závazný) pokyn musí být vždy odůvodněný, aby bylo možné (alespoň hrubě) posoudit soulad s koncernovým zájmem.¹⁴⁰ I v evropském vzorovém zákoně o společnostech je zakotveno, že mateřská společnost má právo

---

¹³⁸ ČECH, Petr, ŠUK, Petr. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní), op. cit., s. 229.

¹³⁹ HAVEL, Bohumil In: HURYCHOVÁ, Klára a Daniel BORSÍK. Corporate governance: kolektivní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2015, s. 122.

¹⁴⁰ DVOŘÁK, Tomáš. Společnost s ručením omezeným. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Vědecká monografie, s. 590.

udělovat pokyny do obchodního vedení orgánům dceřiné společnosti. Takové pokyny jsou pro dceřinou společnost závazné, musí se jimi řídit.¹⁴¹

Protipól k předchozímu názorovému proudu pak tvoří například Černá. Jestliže pro závaznost u mnohých mluví právě jazykový výklad § 81 odst. 1 ZOK, Černá v něm spatřuje toliko „návěti“ k § 81 odst. 2 ZOK, který řeší podmínky, za kterých „člen orgánu řízené osoby může respektovat koncernový řídicí vliv, aniž by to pro něj mělo sankční důsledky“.¹⁴² Další argument pro nezávaznost spatřuje v tom, že řídicí osoba si tak či onak může závaznost vynutit hrozbou odvolání.¹⁴³ Je ovšem otázka, jestli nebylo právě úmyslem zákonodárce vynutit funkční jednotné řízení i bez tak drastických kroků, jako je „vyhrožování“ (ať již přímo nebo skrytě) odvoláním. Důsledky mohou pro společnost v konečném součtu totiž znamenat více škody než užitku (pošramocené firemní i interpersonální vztahy atd.).

Jak je možná poznat i z předchozích řádků, dle názoru diplomanta by pokyny v koncernu měly být jednoznačně závazné (samozřejmě za splnění zákonných podmínek). Hlavně závěry Čecha se Šukem ohledně efektivity jednotného řízení a zbytečnosti takového ustanovení, které by řízená osoba nemusela poslechnout, se zdají být správnými. Koneckonců se s nimi doktrína zastávající opačný názor nijak nevypořádává.

4.2.5 Odpovědnost za újmu způsobenou pokynem

Již zmíněné koncernové privilegium je obsahem této poslední podkapitoly. Stěžejním je znění § 81 odst. 2 ZOK, který odkazuje na podmínky pro zproštění se odpovědnosti za újmu plynoucí ze splnění nevýhodného pokynu. „Člen orgánu řízené osoby nebo její prokurista nejsou při výkonu funkcí zbaveni povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře; odpovědnosti za újmu se však zproští, prokáží-li, že mohli rozumně předpokládat, že byly splněny podmínky podle § 72 odst. 1 a 2.“ Zakotvuje takzvaný „požadavek rozumného předpokladu“. Doležil ho vysvětluje tak, že členové statutárního orgánu řízené osoby sice musí posuzovat, zda újma bude vyrovnána „přiměřeným protiplněním nebo jinými prokazatelnými výhodami plynoucími z členství v koncernu“ (§ 72 odst. 2 ZOK), není však podle něj nutné posuzovat každý jednotlivý pokyn, nýbrž celkovou

---

¹⁴¹ Článek 9 odst. 1 a 2, kapitola 15. European Model Company Act, EMCA. Online dostupný z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2929348.

¹⁴² ČERNÁ, Stanislava. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy, op.cit., s. 35.

¹⁴³ Tamtéž.

koncernovou politiku a koncepci (hlavně v době zapojení se do koncernu).¹⁴⁴ Takový výklad je ale přinejmenším sporný. Jestliže totiž musí členové orgánu řízené osoby posuzovat, zda bude újma vyrovnána, je nutné také případnou výši újmy odhadnout.¹⁴⁵ To předpokládá posouzení v zásadě každého (minimálně každého zásadnějšího) pokynu, a nikoliv jen z toho pohledu, jestli bude naplněna podmínka koncernového zájmu. Dle názoru autora této diplomové práce by zanedbáním takového posouzení porušili povinnost jednat s péčí řádného hospodáře a za újmu solidárně odpovídali.

O přesné podobě vyrovnání újmy se také vedou debaty. Zatímco Šuk se přiklání k názoru v zásadě rovnocenného nahrazení újmy, Čechův výklad je opačný. Dovojuje, že přiměřené protiplnění nebo jiné prokazatelné výhody nemusí být nutně přísně ekvivalentní (opačný výklad by znamenal přílišnou tvrdost a neefektivitu jednotného řízení) k utrpené újmě, postačí, když nezaloží hrubou nerovnováhu.¹⁴⁶ Pro podporu svého výkladu doplňuje, že zákonodárce stanovil jisté meze, které nelze překročit, v § 72 odst. 3 ZOK, jenž stanoví, že nelze způsobit řízené osobě úpadek, což by mělo řízenou osobu i její věřitele dostatečně chránit.¹⁴⁷ Černá rozlišuje dva přístupy „z nichž jeden vyrovnání újmy nechápe jako skutečnou kompenzační povinnost řídící osoby, ale spíše jako směřování k udržení rovnováhy v koncernovém řízení, druhý inklinuje ke sledování a vyrovnání jednotlivé (nebagatelní) újmy“.¹⁴⁸ Dovojuje, že první (volnější) přístup bude více vyhovovat větším, mezinárodním koncernům, na druhou stranu není vstřícný ochraně věřitelů, protože takovou ochranu odkládá až do momentu úpadku, kdy se řídící osoba stane ze zákona ručitelem za dluhy společnosti v úpadku.¹⁴⁹

Vyrovnání újmy, jak již bylo v jiném kontextu zmíněno, řeší § 72 odst. 1 a 2 ZOK. Při jejich výkladu je nutné dojít k tomu, že je zákonodárcem umožněno, aby újmu nahradil i jiný člen koncernu, než ji způsobil (viz slovní spojení „v rámci koncernu“). Tím je umožněna takzvaná soluční substitute. Jestliže má být újma narovnána v rámci koncernu, vyloučeno zjevně není ani aby újmu nahradilo více členů koncernu. Případná aplikace soluční substitute s sebou ale přináší způsobení újmy další řízené osobě a tím vznikající řetězení újmy.¹⁵⁰ Černá taktéž dovojuje, že

---

¹⁴⁴ DOLEŽIL, Tomáš In: LASÁK, Jan a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. I. díl. (§ 1 až 343). 1. vyd, op.cit., s. 636.

¹⁴⁵ ČECH, Petr, ŠUK, Petr. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní), op. cit., s. 231.

¹⁴⁶ Tamtéž.

¹⁴⁷ Tamtéž.

¹⁴⁸ ČERNÁ, Stanislava. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy, op.cit., s. 35.

¹⁴⁹ Tamtéž.

¹⁵⁰ ČERNÁ, Stanislava. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy, op.cit., s. 35.

řídící osobě nic nebrání situaci vyřešit tak, aby újmu nahradil i někdo, kdo není součástí koncernového uskupení.¹⁵¹

Pro srovnání se hodí uvést, že pokud v případě nižšího stupně podnikatelské seskupení někdo pomocí svého rozhodujícího a významného vlivu ovlivní chování ovlivněné osoby a takové ovlivnění způsobí újmu, musí ji nahradit, pokud neprokáže že obhajitelně jednal v zájmu ovlivněné osoby (§ 71 odst. 1 ZOK). Navíc podle § 71 odst. 2 ZOK do konce účetního období, tedy nikoliv „v přiměřené době“ jako v koncernu. Taková přiměřená doba se bude odvíjet do rozsahu způsobené újmy¹⁵², jiný výklad by nebyl nijak spravedlivý. Pokud by v (abstraktně vymezené) přiměřené době újma vyrovnána nebyla, zproštění povinnosti újmu nahradit se nepoužije a řídící osoba bude muset újmu vyrovnat podle § 71 ZOK.¹⁵³

Důležité je to i z toho pohledu, že pokud koncern nenaplní veškeré formální předpoklady výše zmíněné, pak nepůjde o koncern, nýbrž o nižší stupeň podnikatelského seskupení, a pokyn, který by přinesl újmu řízené osobě, by tak založil odpovědnost k náhradě újmy podle § 71 ZOK.

Na závěr je dobré podotknout, že není z hlediska této kapitoly příliš relevantní odlišovat pokyny výhodné, tedy ty, z kterých řízené osobě žádná újma nevznikne. Nic totiž nebrání tomu, aby statutární orgán řízené osoby poslechl pokyn, který je pro tuto osobu výhodný. Pokud tedy není v rozporu s dobrými mravy nebo zákonem.¹⁵⁴¹⁵⁵ Z toho důvodu byla obsahem kapitoly analýza pokynů pro kapitálové společnosti nevýhodných.

4.3 Rekapitulace pokynů do obchodního vedení

Přestože je v předešlých částech popsáno, že o obchodním vedení rozhoduje statutární orgán a nikdo mu do něj není oprávněn zasahovat, není toto pravidlo bezvýjimečné. Zákonodárce prolamuje tento zákaz ve dvou případech.

Prvním z nich jsou udělené pokyn, které si člen statutárního orgánu vyžádá podle § 51 odst. 2 ZOK. Přestože se z jazykového výkladu ustanovení může zdát, že by o pokyn mohl žádat každý

---

¹⁵¹ Tamtéž

¹⁵² Tamtéž.

¹⁵³ Tamtéž.

¹⁵⁴ HAVEL, Bohumil In: HURYCHOVÁ, Klára a Daniel BORSÍK. Corporate governance: kolektivní monografie, op.cit., s. 123.

¹⁵⁵ ČERNÁ, Stanislava. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy, op.cit., s. 35.

člen statutárního orgánu (v případě kolektivního orgánu, u jednotlivého jednatele je situace jasná), mnoho odborníků zastává názor, že správný výklad právní normy je ten, že o pokyn žádá statutární orgán jako celek. Situace je každopádně jednoznačná, pokud byla v rámci statutárního orgánu delegována působnost, v takovém případě vždy žádá člen statutárního orgánu, do jehož působnosti záležitost spadá (a ostatní členové statutárního orgánu dozorují, jestli bylo požádáno v souladu s povinnostmi péče řádného hospodáře).

Žádost o pokyn bude ve formě návrhu usnesení, které statutární orgán předkládá valné hromadě (jakožto součást pozvánky na valnou hromadu). Nejčastěji bude dávat valné hromadě na výběr z několika alternativ, kdy každou musí řádně zdůvodnit, aby valná hromada mohla informovaně rozhodnout. Taková žádost nicméně nesmí působit dojmem, že je statutární orgán bezradný, a proto žádá o rozhodnutí valnou hromadu. Tím by byla porušena povinnost péče řádného hospodáře.

Valná hromada ale pokyn udělit nemusí, může se jím totiž nezabývat nebo rozhodnout, že pokyn neudělí. Pokud ovšem pokyn udělí a vychýlí se z rámce navrhovaného v jedné z alternativ usnesení, bude se na takový buď hledět, jako by přijat nebyl nebo jako na nezávazné doporučení. Pokud ovšem jeden z nabízených návrhů usnesení přijme, takový pokyn statutární orgán zavazuje (nezmění-li se podmínky nebo nepůjde-li o pokyn nezákonný). Při uposlechnutí pokynu se pak statutární orgán zprošťuje odpovědnosti za škodu minimálně vůči společnosti.

Inspiraci zákonodárci poskytla hlavně německá zákonná úprava, a to u akciové společnosti (§119 odst. 2 AktG). Její představenstvo může žádat o pokyn, který když valná hromada udělí (rovněž nemusí), bude pro představenstvo závazný.

Druhou výjimkou ze zákazu udělování pokynů jsou pokyny v koncernu podle § 81 odst. 1 ZOK. Pro koncern je nezbytná existence koncernového zájmu (zájem skupiny, nikoliv jednotlivých řídicích osob) a jednotná politika. Zákonné udělování pokynů v koncernu předpokládá na webových stránkách uveřejněnou a aktualizovanou koncernovou deklaraci, jejíž přesnou podobu zatím bohužel zákonodárce neudává (ale doktrína dovozuje alespoň datum vzniku koncernu, jeho popis a popis členů a vztahovou strukturu).

Pokyny uděluje řídicí osoba (nejčastěji její statutární orgán), a adresátem je osoba řízená (doktrína se shoduje, že budou vždy dopadat do sféry působnosti statutárního orgánu). Forma pokynů není přesně určena, obsahem bude instrukce nějakého chování nebo zdržení se chování. Přestože určitá část názorového spektra posuzuje pokyny v koncernu jako nezávazné, argumenty pro závaznost jsou podle autora diplomové práce silnější a řízená osoba by tedy pokyn poslechnout měla (pokud není protizákonný nebo v rozporu se stanovenými podmínkami).

Předností koncernu, oproti ostatním podnikatelským seskupením, je možnost členů orgánu řízené osoby zříci se odpovědnosti za újmu způsobenou nevýhodným pokynem. Pro takové zřeknutí se je nutné, aby pokyn byl v souladu s koncernovým zájmem a aby bylo možné rozumně předpokládat, že bude újma vyrovnána přiměřeným protiplněním nebo jinými výhodami (které z členství v koncernu plynou). Jestli musí být takové výhody ekvivalentní způsobené újmě, není jasné. Ve prospěch větších koncernů (a efektivního jednotného řízení) by zněl výklad, podle kterého stačí, když mezi újmou a protiplněním nevznikne hrubá nerovnáha. Způsobenou újmu nemusí nahradit přímo řídící osoba, ale též jiná osoba řízená a zřejmě i osoba stojící mimo koncern.

Závěr

Soudních rozhodnutí a doplňujících doktrinálních příspěvků obsahujících vymezení obchodního vedení je značné množství. V souhrnu se jedná o pravidelné rozhodování o rutinních podnikatelských záležitostech, které souvisí s běžným provozem obchodního závodu. Jde o jednání dovnitř společnosti.

Autor diplomové práce ale nesouhlasí se závěry soudů, které nezpochybňují (možná inspirování předrekodifikační zákonnou úpravou), že je součástí obchodního vedení řádné vedení účetnictví. Jestliže totiž panuje shoda na tom, že obchodní vedení je určitá pravidelná rozhodovací činnost o podnikatelských aktivitách společnosti dotýkající se každodenního provozu závodu, pak vedení účetnictví, které lze označit jako určitou administrativní povinnost, takovou definici zcela jistě nenaplnuje. Rovněž pod obchodní vedení nelze řadit jednání za společnost (jednání navenek), ač na rozhodnutí učiněné v rámci obchodního vedení často navazuje, strategické řízení společnosti, jednání učiněné ve vztahu k orgánům společnosti a rozhodování o mimořádných nebo subalterních otázkách.

Rozhodování o obchodním vedení je ve výlučné působnosti statutárního orgánu a valná hromada si ho atrahovat nemůže. Pokud je statutární orgán individuální, bude to onen samotný člen, kdo, bez výkladových obtíží, bude rozhodovat o obchodním vedení.

V případě kolektivního statutárního orgánu zákonodárce normoval rozhodování ve sboru. K přijetí rozhodnutí o obchodním vedení je nutný souhlas většiny jeho členů, pokud nestanoví zakladatelské právní jednání jinak. Lze usuzovat, že by v případě společnosti s ručením omezeným mohla k přijetí rozhodnutí stačit (ve společenské smlouvě zakotvená) většina přítomných jednatelů. Kolektivní orgán se usnáší nadpoloviční většinou, kdy každý člen má jeden hlas. Rozhodujícím hlasem může disponovat předseda představenstva.

Dosud existovaly výkladové problémy týkající se správní rady a statutárního ředitele, respektive vymezení základního zaměření obchodního vedení. S účinností novely ZOK budou tyto legislativní mezery zaplněny a nebudou již působit výkladové potíže.

Pro usnadnění a zjednodušení řízení společnosti zákonodárce umožnil rozhodování o obchodním vedení delegovat. Zatímco delegace podle oborů v rámci kolektivního orgánu je zákonem předpokládána, u vertikální delegace zákonodárce předrekodifikační úpravu nezachoval. Přesto doktrína usuzuje, že není důvod, aby delegace působnosti na nižší úroveň vedení již možná nebyla.

O delegaci obchodního vedení standardně rozhoduje přímo statutární orgán. Lze ovšem usuzovat, že pokud valná hromada zakotví v zakladatelském právního jednání, že obecně jeden člen představenstva může mít na starosti jeden obor obchodního vedení, nepůjde o nepřipustný pokyn do obchodního vedení a soud by takové rozdělení v případném sporu posvětil. Přestože někteří teoretici dovozují, že není možné delegovanou působnost prolamovat, autor diplomové práce se domnívá, že například při jednorázovém střetu zájmů bude efektivnější a smysluplnější jednorázově rozhodnout ve sboru, než delegovanou působnost odebrat.

Přestože zákonodárce stanovil, že obchodní vedení náleží statutárnímu orgánu, tak zároveň normoval dvě výjimky, které toto pravidlo prolamují. Člen statutárního orgánu si totiž může o udělení pokynu požádat, což je porekodifikační novinkou. Standardně by statutární orgán měl předložit valné hromadě alternativní, odůvodněné návrhy usnesení a, pokud valná hromada některý schválí, statutární orgán se tím zproští odpovědnosti za případnou újmu vůči společnosti z pokynu vyplývající. Pokud se valná hromada odchýlí a usnesení schválí odlišné, tak by pokyn statutární orgán nezavazoval. Lze jí jen doporučit, aby takové usnesení formulovala jako doporučení (které by statutární orgán nemusel poslechnout, ale v souladu s péčí řádného hospodáře by se s ním měl zabývat), jinak by se na takové usnesení hledělo jako na nicotné.

Novinkou ale nejsou pokyny v rámci koncernu. Jde o nástroj působení osoby řídící na osoby řízené (tedy o prostředek jednotného řízení) v nejvyšším stupni podnikatelského seskupení, koncernu.

V otázce jejich závaznosti se autor diplomové práce nedomnívá, že by zákonodárce zakotvoval v zásadě zbytečnou možnost o pokyn požádat, aby ho pak nebylo nutno dodržet (totožně i u vyžádaných pokynů). Také souhlasí s doktrínou v tom směru, že jejich nezávaznost by k efektivitě jednotného řízení v koncernu nepřispěla, ba naopak.

Jako jednu z podmínek zproštění se odpovědnosti za újmu způsobenou nevýhodným pokynem stanovil zákonodárce uveřejnění koncernové deklaráce. Nekonkretizoval ovšem, jakou podobu by deklaráce měla mít. Podle autora diplomové práce byl návrh zákona stanovující jako součást zápisu alespoň identifikaci řídící osoby smysluplný (minimálně vhodnější než aktuálně normovaná – abstraktní – podoba koncernové deklaráce). Právní jistotu by zřejmě posílilo i navrhované osvědčení skrze zápis do obchodního rejstříku.

Přestože se někteří odborníci vyjadřují tak, že posouzení každého jednotlivého pokynu nemusí být detailní a je třeba brát ohled spíše na soulad s koncernovou politikou při vstupu do koncernu, souhlasí autor této diplomové práce s protichůdným doktrinálním názorem, opírajícím se o nemožnost odhadu způsobené újmy v daném případě. Nadto předpokládá, že taková nedbalost je zjevně v rozporu s požadavkem péče řádného hospodáře.

Seznam zkratek

AktG	Aktiengesetzbuch, zákon o německé akciové společnosti
GmbH	Gesellschaft mit beschränkter Haftung, německá společnost s ručením omezeným
GmbHG	rákouský zákon o společnostech s ručením omezeným
novela ZOK	zákon č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony
obchodní zákoník	zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
OZ	zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
ZOK	zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Seznam použitých zdrojů

1 Seznam použité literatury

ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena a kol. Právo obchodních korporací. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-735-5.

HAVEL, Bohumil. Quo vadis obchodní vedení. Obchodněprávní revue. 2010, č. 3. ISSN: 1213-5313.

LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 1. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2014, [cit. 25. 6. 2020] Dostupné online z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrgrpwk5tlge2a&groupIndex=0&rowIndex=0>

ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 2. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2017, [cit. 25. 6. 2020] Dostupné online z: <https://www.beck-online.cz/bo/document-view.seam?documentId=nnptembrg5pwk5tlgizq&groupIndex=0&rowIndex=0>.

ČERNÁ, Stanislava, ČECH, Petr. Kde jsou hranice obchodního vedení? Právní fórum, 2008, č. 11. ISSN: 1214-7966.

PAUKNEROVÁ, Monika., TOMÁŠEK, Michal. et al., Nové jevy v právu na počátku 21. století IV. Proměny soukromého práva, Praha 2009. ISBN 978-80-246-1687-2.

HAVEL, Bohumil. Chiméra neproniknutelnosti obchodního vedení ve společnosti s ručením omezeným (?). Obchodněprávní revue. 2019, č. 6. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 28. 6. 2020] Dostupné online z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhfpw64s7gzpxgxzrguyq&groupIndex=0&rowIndex=0>

DĚDIČ, Jan, LASÁK, Jan. Monistický systém řízení akciové společnosti: výkladové otázky (2. část). Obchodněprávní revue. 2013, č. 4. ISSN 1803-6554.

HAVEL, Bohumil. A ještě k tzv. absolutoriu a také k přenosu obchodního vedení na správní radu. Obchodněprávní revue. 2013, č. 6 In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 23. 7. 2020]. Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgnpw64s7gzpxgxzrg4yq&groupIndex=1&rowIndex=0#>

ČECH, Petr., ŠUK, Petr. Právo obchodních společností v praxi a pro praxi (nejen soudní). Praha: Bova Polygon, 2016. ISBN – 978-80-7273-177-0.

ŠVESTKA, Jiří, DVOŘÁK, Jan, FIALA Josef a kol. Občanský zákoník. Komentář. Svazek I. 2. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2020. ISBN 978-80-7598-656-6.

JOSKOVÁ, Lucie. Rozdělení působnosti v rámci kolektivního orgánu a jeho dopad na odpovědnost. Bulletin advokacie. 2014, č. 7-8. ISSN 1210-6348.

ROSICKÝ, Zdeněk. Udělení pokynu v souvislosti s obchodním vedením společnosti. Bulletin advokacie. 2017 [cit. 15. 7. 2020], Online dostupné z: <http://www.bulletin-advokacie.cz/udeleni-pokynu-v-souvislosti-s-obchodnim-vedenim-spolecnosti?browser=full>.

ŠTENGLOVÁ, Ivana. Pokyny týkající se obchodního vedení kapitálových obchodních společností. Sborník Karlovarské právnické dny. 2014, č. 22, [cit. 15. 7. 2020] Dostupné online z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrgrpww4del4zdex3tl4zto&groupIndex=7&rowIndex=0#>.

ZVÁRA, Michael. Udělení pokynů jednatelům společnosti s ručením omezeným ve vztahu k obchodnímu vedení společnosti v českém a rakouském právu. Obchodněprávní revue. 2019, č. 4. [cit. 25. 7. 2020]. Dostupné online z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembrhfpw64s7grpxgxzygu&groupIndex=0&rowIndex=0#>

NĚMEČKOVÁ, Olga. Obchodní vedení a vnitřní vztahy kapitálových společností v ČR a v Německu. Právní rozhledy. 2004, 12(22). [cit. 25. 7. 2020]. Dostupné online z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=nrptembqgrpxa4s7gizf6427hazdi&groupIndex=1&rowIndex=0>.

MEISTER, Burkhardt W., HEIDENHAIN Martin, ROSENGARTEN Joachim. The German Limited Liability Company. Rev. 7th ed., München: C.H.Beck, 2010. ISBN 978-3-406-59185-3.

HÜFFER, Uwe. Aktiengesetz. 9. Auflage. München: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-3-406-60077-7.

KROPFF, Bruno, SEMLER, Johannes. Münchener Kommentar zum Aktiengesetz. Band 3. 2. Auflage. München: C. H. Beck, 2004. § 119, Rn. 26. ISBN 978-3-406-45304-5.

WIRTH, Gerhard, Michael ARNOLD, Ralf MORSHÄUSER a Mark GREENE. Corporate law in Germany. Rev. 2nd ed. München: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-3-406-57283-8.

ČERNÁ, Stanislava. O koncernu, koncernovém řízení a vyrovnání újmy. Obchodněprávní revue, 2014, č. 2. ISSN 1803-6554.

LASÁK, Jan a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. I. díl. (§ 1 až 343). 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2014. ISBN - 978-80-7478-537-5.

HURYCHOVÁ, Klára a Daniel BORSÍK. Corporate governance: kolektivní monografie. Praha: Wolters Kluwer, 2015. ISBN 978-80-7478-654-9.

DVOŘÁK, Tomáš. Společnost s ručením omezeným. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Vědecká monografie. ISBN 978-80-7478-633-4.

2 Seznam použitých právních předpisů

Zákon č. 90/2012 Sb., zákon o obchodních společnostech a družstvech.

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník.

3 Seznam použité judikatury

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 8. 2004, sp. zn. 29 Odo 479/2003.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 9. 2019, sp. zn. 31 Cdo 1993/2019.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 11. 4. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3223/2010.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 5. 2015, sp. zn. 29 Cdo 5330/2014.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 10. 2015, sp. zn. 29 Cdo 250/2015.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3325/2016.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 5.4. 2006, sp. zn. 5 Tdo 94/2006.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 4. 2018, sp. zn. 27 Cdo 1884/2017.

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ČR ze dne 18. 3. 2005, č. j. 4 Afs 24/2003-81.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 2. 2015, sp. zn. 21 Cdo 496/2014.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 8. 2009, sp. zn. 5 Tdo 894/2009.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 27. 8. 2008, sp. zn. 5 Tdo 488/2008.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 15. 2. 2018, sp. zn. 29 Cdo 2791/2016.

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 7. 5. 2019, sp. zn. 14 Cmo 244/2018.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 28. 2. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2724/2017.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 11. 2019, sp. zn. 27 Cdo 3312/2018.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 24. 3. 2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 25. 1. 2012, sp. zn. 29 Cdo 134/2011.

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 26. 8. 2009, sp. zn. 15 Tdo 294/2009.

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. 8. 2013, sp. zn. 29 Cdo 2869/2011.

Rozsudek Spolkového soudního dvora ze dne 25. 02. 1982, sp. zn. II ZR 174/80.

4 Seznam ostatních zdrojů

Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb. kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 28. 6. 2020] Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgiyf6mztl5shu&groupIndex=0&rowIndex=0#>.

Důvodová zpráva k zákonu č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. In Beck- online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 8. 7. 2020] Dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgez6obzl5shu&rowIndex=0#>.

Důvodová zpráva k zákonu č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech. In Beck-online [právní informační systém]. C. H. Beck [cit. 20. 7. 2020] Online dostupné z: <https://www.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=oz5f6mrqgez6ojql5shu&groupIndex=0&rowIndex=0#>.

European Model Company Act. Online dostupný z: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2929348.

Abstrakt

Cílem této práce je popsat a analyzovat pojem obchodního vedení, se kterým zákonodárce sice pracuje, ale nijak se nezabývá jeho definicí. Pro tento účely jsou analyzovány judikaturní i doktrinální příspěvky, a to včetně zahraniční úpravy, která je vhodným výkladovým doplňkem, jelikož se jí český zákonodárce inspiroval. Zohledněny jsou i dílčí odlišnosti jednotlivých kapitálových společností.

Na úvod autor pojednává o obsahu jednotlivých částí práce, účelu práce a sjednocuje užívané pojmy.

V první části autor popisuje pozitivní a negativní vymezení pojmu obchodního vedení. Judikaturní a doktrinální prameny to označují za pravidelnou rozhodovací činnost o podnikatelských aktivitách společnosti, dotýkající se každodenního provozu závodu. Naopak dovozují, že obchodní vedení nezahrnuje například strategické řízení. Autor také nepovažuje vedení účetnictví za součást obchodního vedení.

Druhá část se věnuje rozhodování o obchodním vedení. Je popsáno, do působnosti kterého orgánu rozhodování o obchodním vedení spadá, jak je tomu v případě společnosti s ručením omezeným a akciovou společností a nechybí vymezení odlišností u individuálních a kolektivních orgánů.

Obsahem části třetí pak je delegace působnosti obchodního vedení v rámci kolektivních orgánů. Pojednáno je o horizontální delegaci, kterou je rozdělení působnosti v rámci orgánů, a vertikální delegaci, která umožňuje přenesení obchodního vedení na jinou úroveň řízení.

V závěrečné, čtvrté části se autor zabývá výjimkami ze zákazu udělovat pokyny do obchodního vedení. Vyobrazuje formu takových výjimek a komplexně popisuje podmínky, které musí nastat, aby o pokyn do obchodního vedení mohl člen orgánu požádat. Dále se zabývá závazností takových pokynů, stejně jako závazností pokynů v koncernu a odpovědností za pokynem způsobenou újmu.

Na závěr autor popisuje různé sporné situace, nad kterými se zamýšlel a nabízí svůj usudek na některá dílčí specifika.

Klíčová slova: obchodní vedení, pokyn

Abstract

The main purpose of this thesis is to describe and analyze the concept of business management the Czech legislator works with, but does not deal with its definition. For this purpose, case-law and doctrinal contributions are analyzed, including the foreign regulation, which is a suitable addition to interpretation, as the Czech legislator was inspired by it. Partial differences of limited liability and joint-stock companies are also taken into account.

At the beginning, the author discusses the content of parts of the work, its purpose and unifies the terms used.

In the first part, the author describes the positive and negative definition of the concept of business management. Judicial and doctrinal sources describe this as a regular decision-making activity about the company's business activities, affecting the daily operation of the business establishment. On the contrary, they conclude that business management does not include, for example, strategic management. The author also does not consider bookkeeping to be part of business management.

The second part deals with business management decisions. The competence of decision-making bodies regarding business management is described, dealing with a limited liability company and a joint-stock company separately. Also the differences between individual and collective bodies regarding business management are described.

The content of the third part is the delegation of business management within collective bodies. Firstly, there is a horizontal delegation, which is the division of responsibilities within the bodies. Secondly, there is a vertical delegation, which allows the transfer of business management to another level of management.

In the final, fourth part, the author deals with exceptions to the ban on giving instructions to business management. This part illustrates the form of such exceptions and comprehensively describes the conditions that must be met in order for an instruction to the business management to be requested by a member of the body. It also deals with the binding nature of such instructions, as well as the binding nature of the instructions in the group of companies and the liability for the damage caused by such instructions.

In conclusion, the author describes various controversial situations that he has thought about and offers his point of view on some partial specifics.

Key words: business management, instruction

Název práce v anglickém jazyce:

Business management of a limited liability and joint-stock company.